

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A szófiai bomba.

Szemasko, az orosz kommunista egészségügyi népbiztos végigjárta a szovjet büszkeségeit, a gyermekmenhelyeket. Külföldi lapok jelentése szerint még maga a borzalmakhoz hozzászokott kommunista népbiztos is elszörnyűködött azokon a hajmeresztő állapotokon, amelyek azokban uralkodtak. Tizenkilenc menhelyen a gyermekek ellátása még a legprimitívabb higiénia követelményeinek sem felelt meg, az élelmezés pedig olyan gyenge volt, hogy a gyermekek majdnem éhenpusztultak. Napi eledelük a burgonya, kenyeret csak hetenként kétszer kaptak. A gyermekek kivétel nélkül rühkeltek, soknak testét egyéb kiütések is borítják. A fiú- és leánygyermekek 30%-a nemi beteg. A menhelyeken sem ágy, sem ágynemű nincsen, úgy, hogy a kicsinyek a férgekkel telt padlón kénytelenek aludni. Fehérnemű hiányában a gyermekek régi zsákokból készült ingeket kapnak, amelyeket azonban sem nem váltanak, sem nem tisztogatnak. A serdülő leányokat a fiuktól nem különítik el, aminek következtében 14—15 éves leányok már teherbe esnek. Azok a felügyelők és nevelők, akik igazán szeretettel és ambícióval foglalkoznának a gyermekneveléssel, állásukat hamarosan otthagyják, mert a rettenetes állapotokért erkölcsi felelősséget vállalni nem hajlandók.

Ez csak egy kis mozaikdarabja annak a rettenetes erkölcsi és anyagi züllésnek és desorganizációnak, amelyben az egykor gazdag és hatalmas Oroszország immár nyolcadik esztendeje színlódik. A menthetetlen pusztulásnak ugyanezt a rettenetes képét mutatja az állami, ipari és gazdasági élet, a tudomány és kultúra; — minden, amit ebben a szerencsétlen országban emberi ész és szorgalom alkotott, lassan, de biztosan esik áldozatául egy örült doktrínának: a kommunizmusnak. Hogy ez az ország mindezek dacára is ilyen hosszú ideig tud agonizálni, azt csak szinte kiapadhatatlan erőforrásainak köszönheti, amelyeknek teljes tönkretételére még egy évtized sem elegendő.

A kommunizmus mellett épesszű emberek között propagandát nem lehet csinálni, mert magát a véres valóságot, az utópiáknak az egész világ szeme előtt dokumentált teljes kudarcát még a legszemérmetlenebb hazugsággal sem lehet letagadni. Ezért kell az orosz kommunistáknak uralmuk biztosítására otthon és a kommunizmus terjesztésére a külföldön a leg-

ocsmányabb eszközökhöz nyulniok. Akasztófa, golyó és gyilkok, halál, vér, nyomorúság, éhhalál, dögvész és a poklok minden borzalma jelzik a világboldogító tanok útjait: aki nem fogadja el tanaikat, azt legyilkolják, aki elfogadja, az éhenhal.

Az, hogy a kommunisták embereket halomra gyilkolnak, immár — sajnos — nem szokatlan jelenség, de még a tőlük megszokott ocsmány merényletek sorából is kiemelkedik a legutolsó: a szófiai bombamerénylet. Ártatlan, imádkozó emberek, asszonyok és gyermekek százai kerültek pillanatok alatt holtan és sebesülten Sveta Nedelja templomának füstölgő romjai alá, apák, anyák és gyermekek ezrei jutottak keserű özvegységre és gyászos árvaságra azért, hogy Bulgária is Oroszország szánandó sorsára kerülhessen. A gyilkosok terve nem sikerült, de a halottakat feltámasztani és a nyomorékokat meggyógyítani már nem lehet.

A vizsgálat kétséget kizárólag megállapította, hogy a merénylet szála Moszkvába vezetnek. Bebizonyítást nyert, hogy egy tucatnyi örült és ugyanannyi gazember immár a legkomolyabban veszélyezteti az emberiség békéjét és biztonságát és mégis, mikor az emberiségnek a világfelforgatók elleni egyetemes védekezéséről lenne szó, a kis Bulgária magára marad. Egyetlen segítő kéz nem nyul feléje, a civilizált világ minden együttérzése kimerül egy-egy néhány soros részvétáviratban, amelyre a hideg udvariasság kötelez.

Az entente — nagy és kicsi egyaránt — mindig a civilizációnak és az emberiség javának és jogainak védelmezésével kérkedik. Minden erőszakot, minden jogtalanságot, millió és millió embernek rabszolgaságba kergetését nemzetek leigázását és kifosztását mind az emberiség joga és kultúrája érdekében cselekedték. Pirulás nélkül. És most, mikor nemcsak egy nemzet léte, hanem az egész világ civilizációja, rendje és békéje komoly veszélyben forog, mikor egyszer végre tettekre és nem hazug jelszavakra lenne szükség, mikor egy általuk védte-lenné tett nemzet segítségére kellene sietniök, most mély hallgatásba burkolóznak és részvétlenül nézik az eseményeket. Nos igen, mert ez estben csak legyőzöttekről van szó, „emberiség“ alatt pedig természetesen csak a győzőket kell érteni.

Vajjon, ha ez a bomba véletlenül nem Szófiában, hanem Párisban robbant volna fel, akkor is így lenne-e? Hja, az már más! Akkor már mozgósítva lenne a világ diplomáciaja és „közvéleménye“: nagy entente, kis entente, népszövetség már Isten tudja, hányadik „erélyes lépést“ tennék Oroszország kommunistáival szemben. De Bulgáriáért igazán nem érdemes.

Önmagukat tagadnák meg, ha nem így cselekednének.

Przemysl védelme.

Saját tapasztalatai, továbbá eredeti haretéri jelentések hiteles másolatai és bajtársak naplói alapján

írta: szentgyörgyvári **STIRLING LÁSZLÓ**
ny. vk. őrnagy.

A Kárpátok magas ormai oltalmazólag veszik körül az ezeréves Magyarországot. A magasban nyúló hegyek láncolatában Duklánál egy horpadás van, mely mint valami óriás kapuja a gigászi falnak, összeköti a nagy magyar Alföld északi nyúlványát Galiciával; ezen a helyen át vezet a hadak útja Oroszországból Magyarország szívébe, Budapestre. A kapu előtt Przemysl vára őrködött.

De Przemysl Wient is védte. Ha az oroszok hengerüket a Kárpátok lábai mentén Wien felé akarták gördíteni, úgy ismét Przemysl várába ütköztek.

A vár a két előnyomulási irány metszéspontján volt felépítve.

Ezt a katonailag fontos helyet már ősrégi idők óta megerősítették és az idők folyamán, a fejlődő ostromló eszközöknek megfelelően, a várat újból és újból átépítették. A régi várfalak hasznavehetlenné váltak, összeomlottak, s eltűntek. Az ostromágyuk nagy hordtávolsága szükségessé tette, hogy a város oltalmát, a régi falak helyett, az 5–10 km. távolságra előretolt erődök vegyék át.

Przemyslben a vár ilyképpen kiépítését a hetvenes években kezdték meg, s midőn 1914-ben a világháború kitört, az erődök az 1. számú vázlatban feltüntetett módon voltak elhelyezve.

Az egyes erődök úgy voltak építve, hogy az ellenség rohammal ne tudja őket bevenni, s oly távolságra állottak egymástól, hogy kölcsönös támogatásuk biztosítva legyen. A közöttük elterülő terepet egyelőre csak az erődök oldalozó ágyú- és géppuska-tüze védte.

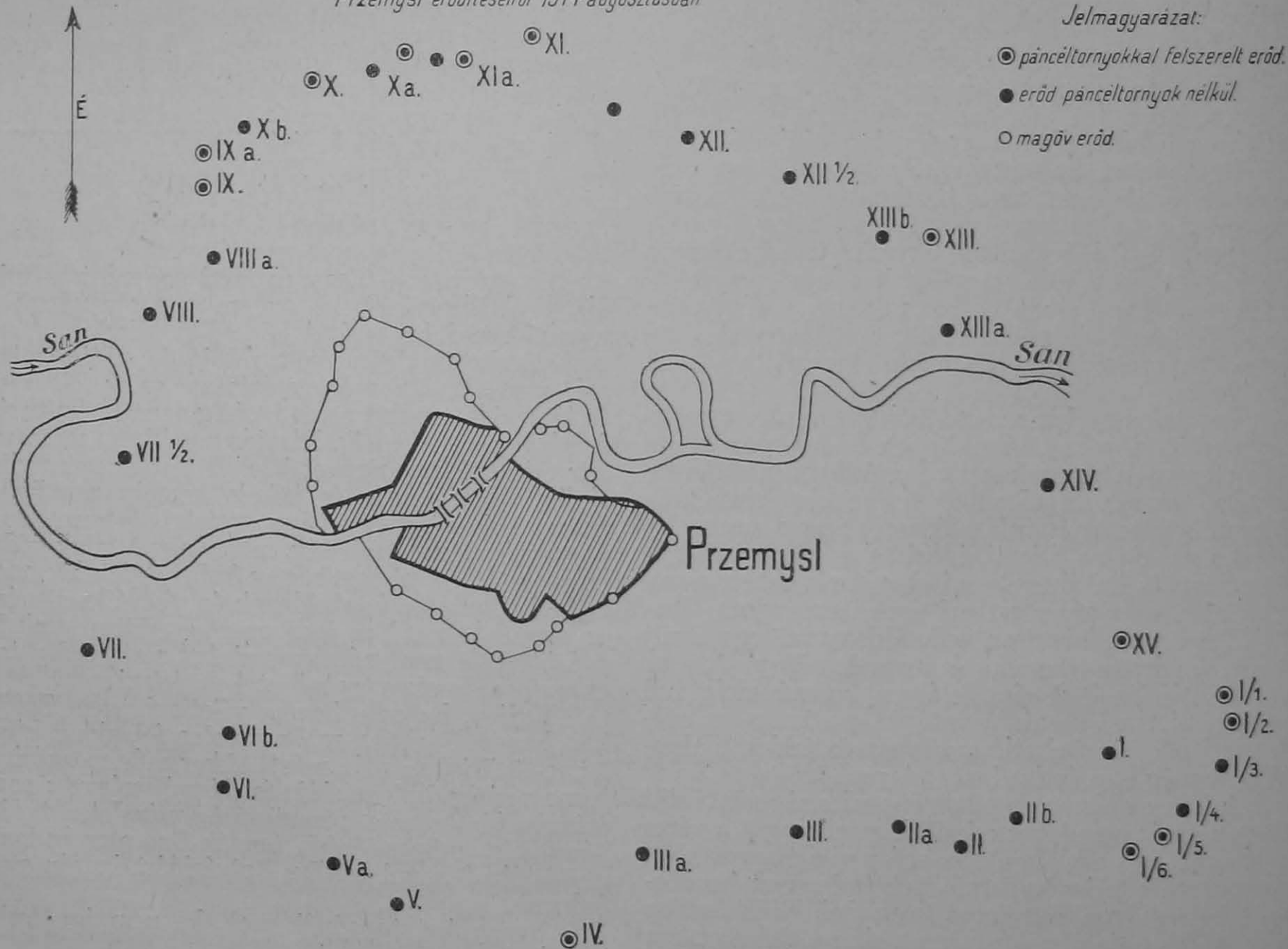
A vár háborús kiépítéséhez tartozott, hogy az erődök közötti térközben — a gyalogság számára — futóárkot létesítsenek, hogy az ütegállásokat a gyalogság vonala mögött kiássák, s lövegekkel felszereljék, s hogy az egész erőd-öv elé drótakadályokat emeljenek.

Ezen munkálatokat csak a mozgósítás elrendelése után kezdték meg. A munkaerőt a védőrség, továbbá a beosztott munkásosztályok képezték, melyek a mozgósítási terv szerint augusztus közepéig beérkeztek.

Míg kint a tábori hadsereg véres küzdelmet folytatott az orosz tömegekkel, addig Przemyslben lázas munka folyt; drótkerítések nőttek ki a földből, futóárkok létesültek, az utakon hatalmas ágyúkat vontattak ki az állásokba, nagy lőszeroszlopok mozogtak a külső raktárak felé, míg az ellenkező irányból hosszú kocsisorok hozták az élelmet.

1.VÁZLAT 1:75000

Przemysl erődítéseiről 1914 augusztusban

Párhuzamosan a vár kiépítésével, az előterep letarolását is munkába vették: épülettömbök, kastélyok repültek a levegőbe, hogy géppuskáknak szabad kilövést engedjenek, falvakat gyújtottak fel s tettek a földdel egyenlővé, hogy az ellenségnek rejtett gyülekezőhelyül ne szolgálhassanak, az erdőt letarolták, felégették. Mindez gyorsan ment. Az erőd-vonalból nézve, a sok romboló kéz nem látszott s álomszerű vízióként változott folytonosan az előterep, mintha valami óriás csúsztatná végig hatalmas ujjait a föld felületén és seperné el a házakat, falvakat, erdőket, mindent, míg nem marad más, mint a mezítelenségében ijesztő csupasz, agyagos föld.

Dacára a lázas sietségnek, a vár felszerelése, az előterep letarolása csak nagyon kezdetlegesen volt végrehajtható. Még a munkának felében sem voltunk, midőn a távollól morajló, nap-nap után erősödő dübörgés jelezte, hogy a harcoló tábori hadsereg közeledik. A menekülő lakosság a szekrényekkel, s rongyos párnákkal megrakott szekerekkel — vagyonuk egyedüli megmentett részével — ellepte az utakat. Az átázott földönfutók, didergő, éhező gyermekekkel, síró asszonyaikkal, a nyomor-
nak leírhatatlan képét nyújtották. A feneketlen sárban a szekerek megrekedtek.

De az utat szabaddá kellett tenni, a katonai vonatok számára! Megrekedt szekereket az útról le kellett dobni, s a hajléktalanoknak utolsó ládikája is ott hevert a sárban, az eltörött szekér alatt, s nekik tovább kellett menni, utat engedni a hadseregnek.

Ez csak a háborús zivatart megelőző szellő volt. Maga a fürgeteg ott morajlott a keleten, s az óriási füst és lángesővák, a messzeségben égő köz-

ségek rémes jelei, megérezte velünk, hogy még sokkal több szenvedésnek leszünk hamarosan szemtanúi.

Szeptember 12-én megjelentek a visszavonuló 3. hads. vonatai Przemyslben. A visszavonulás eleinte szép rendben ment, a végtelen hosszú kocsisorok mellett tiszták, altiszták lovagoltak, parancsokat adtak ki, s a rendet fenntartották. Később már itt-ott kettesével is haladtak a járművek, sűrűlődsök keletkeztek, s ez a jelenség mind gyakrabban zsúfolódott, míg végre négyesével az egész utat betöltötték, s egymást kölcsönösen feltartották. Szitkok, parancsok, ütlegetések nem voltak képesek ezen kaoszban rendet teremteni. A vár sürgős szükségletét ellátandó szembejövő forgalom egészen elakadt. Közben éjjel-nappal esett az eső, s az amúgy is feneketlen utakat még jobban feláztatta. Szökevények, sebesült csoportok mind gyakrabban mutatkoztak. Végre megérkeztek a csapatok: az emberek borotvátlanul, piszkosan, a lovak soványan, sárosan, de mind szép rendben meneteltek.

Részben szomorúan néztünk távolodó bajtársaink után, részben örültünk, hogy végre reánk kerül a sor.

A hadsereg visszavonulása folytán a vár keleti része előtt már nem volt saját csapat, az oroszok megjelenését minden pillanatban várhattuk.

A védőrség erejét, a körletek beosztását ez időpontban a 2-ik — sematikus — vázlat mutatja.

1914. szept. 18-án d. u. 5 órakor megdördültek a VI. védőkörlet ágyúi: Przemysl keleten az ellenséggel érintkezésbe lépett, míg nyugaton éppen akkor hagyták el a 3. hds. utolsó oszlopai a vár területét.

Hinni kell...

Hinni kell:

*A pusztulás — halál földjén
Élet zsendül, fű kikel!*

Hinni kell:

*A napsugár mustármagból
Ágat szökkent, fát nevel!*

Hinni kell:

*A magyarság drága véréért
Nem hiába szórta el!*

Hinni kell:

*A fűszálból, a virágból
Honvéd támad ezrivel!*

Hinni kell:

*A rabtartónk egyszer mégis
Lábainknál lent hever!*

Hinni kell:

*A magyar név felragyog még
Dicsőséges fényivel!*

Vályi Nagy Géza.

A rózsaszín álarc.

Irta: BARÉNYI FERENC.

(8. folytatás.)

Amint a csónakban elhelyezkedtek, némi aggodalommal súgta Bálint Valéria Varsa Sándornak:

— „El merjünk indulni evvel az öreggel?”

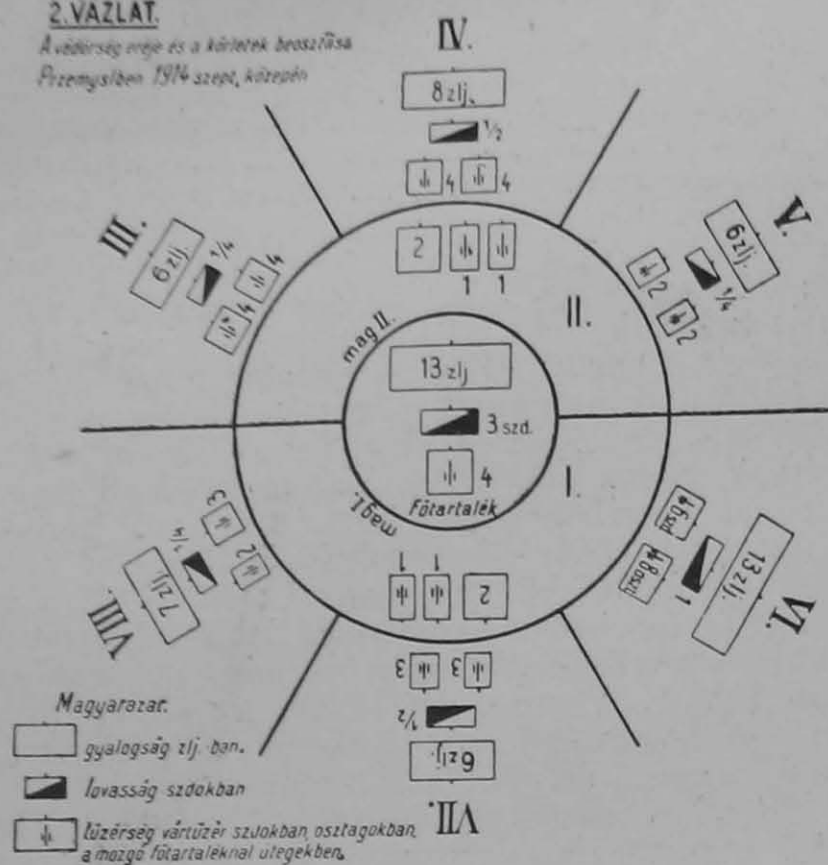
— „Hogyne! — Nevetett Varsa. — „Biztosabban sosem utazhatott, mint az öreg Musztafa csónakjában. — Nem mi vagyunk az elsők, akiket meghajókáztat. — Vitt ez már sok embert, nagy embert is. Úgy nézzen rá, hogy ő szállította csónakon Kossuth Lajost, amikor az osztrákok kiüldözték a hazából. Igaz-e Musztafa?”

— „Úgy van!” — Hagyta helyben s aztán kéréstelenül kezdte elmesélni, hogy hogyan is volt az, mikor ő a földönfutó Kossuth Lajost áthajókázta. — Beszélt, mesélt a vén csajkás, ahogy szokta ő minden utasának elmondani ezt az ő életének annyira emlékeztető eseményét, és észre sem vette, hogy már nem is figyelnek rá. — A nagy vizen abban a kis csónakban ezek ketten nem hallottak meg semmit a nagy világból, — nem hallottak ők már egyebet — csak a szíveik dobogását. — Nem néztek a körülfutó természeti szépségekre, mikor egymás szemében szebbet láttak.

Ahogy a szigetre értek, mintha valami szép, kedves álomból ébredtek volna. Az öreg Musztafa még mindig beszélt. Akkor fejezte be és örvendett, mikor Bálint Valéria azt mondta neki, hogy milyen érdeke-

2. VÁZLAT.

A védőrség elhelyezése és a körletek beosztása
Przemyslben 1914 szept. közepén

Megjegyzés: 1. Gp. felszerelés kerekén 140 darab.

2. A vartüzérség az erődökben beépített lövegeket, továbbá a tértüzekben telepített ütegeket, az egyes védőkörletek mozgó tartalék-ütegeit, továbbá a várparancsnokság nehéz tartalék-ütegeit szolgálta ki.

A várban kerekén 1000 löveg volt, a következő főlöveg-típusokból összeállítva:

4 drb	30-5 cm.	mozsár	hordtávolság	9-6 km.
8	24	"	"	7 "
24	18	"	M 80 ágyú	5-4 "
12	15	"	M 80	8-5 "
60	15	"	nehéz tábori tereket	6 "

sen tudja ezt elmondani és bizony nagy dicsőség, hogy ő vitte Kossuth Lajost.

Az öreg esajkás büszkén kötött ki.

— „Musztafa megvár minket itt“.

— „Igen, uram!“

Kiszálltak a csónakból s Bálint Valéria mondta Varsának: „Valamit kellene adni az öregnek, hogy megvárjon minket“.

— „Majd Orsovára jövet kifizetjük“.

— „Mégis borraivalót“.

— „Az öreg — muzulmán“.

— „Hát egy kis dohányt vagy cigarettát“.

— „Azt meg éppen nem. Hiszen jobb dohányt füstöl az öreg, mint akár a dohányjövédéki felügyelő. Sose féltse, az öreg előveszi majd a mindig nála lévő kávéfőző masináját s elfeketézik, amíg mi jövünk“.

Bejárták a kis sziget minden zugát, mindent megnéztek és minden nagyon tetszett. Természetes, mert hiszen együtt nézték meg és úgy minden szebb.

— „Hát az erőd, hol van?“

— „Nincsen itt erőd. Amarra van egy kis tanyájuk az itt levő katonáknak“.

— „Szeretném látni“.

— „Nem sok látni való van azon. Van kis virágos kertjük, kis konyhakertjük, egyszerű szerény gazdagságuk. Néhány kecske, egy-két baromfi, egyéb semmi. Jőjjön inkább, nézzük meg a mecsetet. Jó lesz?“

— „Jó“.

100 drb	15 cm.	M 61 ágyú	hordtávolság	5-8 km.
100	15	"	M 80 mozsár	3-5 "
40	12	"	M 80 ágyú	8 "
210	12	"	M 61	5-5 "
300	9	"	M 75	6-4 "
24	8	"	M 5	7 "

ezenkívül számos, kazamatákba beépített különleges löveg.

Az oroszok most hozzáálltak a vár körülzárásához. A lomha tömegek lassan mozogtak előre s egymásután vágták el a hátországgal összekötő vonalakat, míg végre szept. 23-án a nyugati irányba lőszerért kiküldött gépkocsi oszlop már nem tudott a várba visszatérni: Przemysl teljesen körül volt zárva.

Ezalatt a VI. védőkörlet már érezte az orosz gyűrű szorítását. Szept. 22-én az oroszok nagyobb ürméretű mozsarakkal — 21 és 23 cm. — lőtték a körlet erőit, a földsáncokat egyes helyeken bedöntötték, az akadályokat több helyen megrongálták, de a beton és páncélművek tökéletesen ellenállottak. A védőrség az ellenség okozta károkat az éj folyamán kijavította s tovább dolgozott a vár védelmi berendezésének tökéletesítésén. Ezenkívül folytonos kitöréseivel a várövből, fedezte a hadsereg visszavonulását és állandóan zavarta az oroszok előkészületeit a vár ostromához.

Október 2-án az orosz ostromló hadsereg parancsnoka, Ratko Dimitrieff gyalogsági tábornok Vandam orosz alezredest mint hadikövetet a várba küldötte, s általa írásban felszólította a várat, hogy adja meg magát. A válasz természetesen visszautasító volt.

Okt. 3-án megkezdődött az orosz tüzérség első intenzívebb működése, erős tűz alá vette a VI. védő-

A mecset s a müezzin — nagyon tetszetek Bálint Valériának és az egész törökös környezet. Meg is jegyezte:

— „Tényleg úgy hat, mint — valami ittfelejtett kis török világ. Mint az ezeregy éjszaka, Harun Al Rasid mesebirodalma“.

— „Szép ez itt, mint a mese, és maga közte a mesebeli Seherezádé“.

Szerelmesen és boldogan nézett bele a csodakék szemekbe, amelyekben szászszorta szebb mesevilágot látott.

Gondtalanul csevegve a bazárokhöz értek, ahol piros fezes török kereskedők árultak mindenfélét; dulcsászat, törökméz, süteményeket, pipákat, aranyos himzéseket, papucsot. Itt megállt Varsa Sándor és a Bálint Valéria lábára pillantva, kiválasztott egy dús aranyhimzésű picit papucsot, megkérdezte az árát s megvette.

— „Nem haragszik, ha ezt az igazán apró holmit felajánlom a mai nap emlékére“.

— „Papucsot?“ Egész lelkéből kacagott. „Tudja mit jelent? Nagyon szép, nézze, milyen gyönyörű himzés ez itt. Köszönöm szépen, otthon ezt fogom viselni s akkor mindig magára gondolok“. Boldogan szorongatta a kedves ajándékot, úgy látszott, hogy tényleg örvend neki.

— „Hát én mit vegyek magának? Pipát?“

— „Köszönöm, nem pipázom“.

— „De cigarettázik?“ Hamarosan kiválasztotta a legszebb borostyán szipkát és megvette Varsának.

körletet, a IV. és VII. védőkörlet egyes erődjait. A tüzérségi tűz a következő napokban folyton erősödött, de a főerődökben nagyobb kárt tenni nem tudott. Végre okt. 5-én heves tüzérségi előkészítés után, d. e. 10 óra tájban, megindult az erőszakos támadás.

Ezen erőszakos támadást az oroszok főképp a VI. védőkörlet ellen intézték, s így, mielőtt az események leírásához fognék, röviden részletezem a védőkörlet fontosabb berendezését.

A VI. védőkörlet 3 alkörletre oszlott: VI/1., VI/2. és VI/3. mindegyik körülbelül 6 km. arcvonallal. (A véderők felosztását lásd a hadrendben.)

Az orosz erőszakos támadás megindulásánál a VI. védőkörlet védőrsége, mint a hadrendben kimutattam, 13 zlj., 1 lovas szd. és 69 ütegből állott. Az arcvonallal kiterjedése 18 km., egy km.-re tehát átlagban 3 szd. és 4 üteg jutott. A megszállás gyalogsággal annál inkább gyengének mondható, mert a 97. npf. ddr. már részt vett a galíciai küzdelmekben, s így a szdók létszáma erősen meg volt gyengítve, ezenfelül a ddr.-nak nem voltak géppuskái. Így természetes, hogy az ellenséges támadás kivédésében a tüzérségnek kiválóan fontos szerep jutott. A védelmet első sorban a tüzérségi hatásra kellett kezdettől kezdve felépíteni.

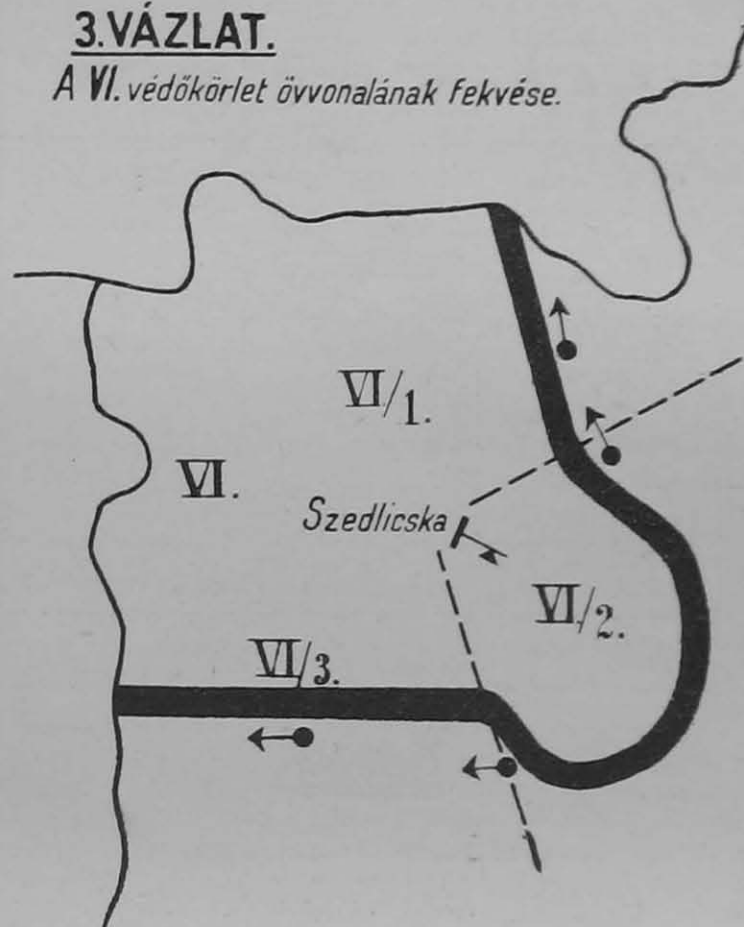
Az övonal fekvését sematikusán a 3. vázlat tünteti fel.

A 3. vázlatból látható, hogy a VI/1. és VI/3. alkörletek arcvonala egyenes vonalban vezetett, s így egész arcvonalluk, saját tüzérség által nagyon jól oldalazható volt, míg a VI/2. védőkörlet kiugró félkör alakjánál fogva tüzérségi támogatást csak meredek röp-pályájú ütegektől kaphatott, melyek az arcvonallal mögött voltak elhelyezve. Az egyes erődök

építési módja ezen viszonyokból magyarázható. Míg a két először említett védőkörletet az erődökbe beépített traditoragyúk hézag nélkül oldalazták, (a vázlatban •→ jelezve) addig a VI/2. védőkörlet oldalazása traditorokkal el sem képzelhető. A váröv ezen sajátossága fontos szerepet játszott az erőszakos támadás kivédésénél.

3. VÁZLAT.

A VI. védőkörlet övonalának fekvése.

— „Ezt fogadja el tőlem viszonzásul és emlékül“.

— „Én is mindig magára fogok gondolni. A bodor füstkarikában mindig a maga képét fogom látni“.

Boldogan mentek tovább. Szívük tele volt örömmel, életkedvvel. Boldogok voltak, hogy egymást megajándékozhatták. Hiszen a szerető szív nem akkor boldog, ha kap, hanem, ha adhat.

Az öreg Musztafát a csónaknál találták, amint bölcs nyugalommal szüresölte a kávéját.

— Ime három boldog ember! — Milyen kevés kell a boldogsághoz. — Gondolta magában Varsa Sándor. Nem tudta még, hogy ahhoz nagyon sok kell.

Amint a csónakba ültek, Varsa odasúgta Bálint Valériának, hogy Musztafa el szokta mondani még Kossuth Lajos visszatérését is.

— „És ez igaz volna!? Kossuth visszajött?“ Kérdezte meglepetten Bálint Valéria.

— „Dehogy, nem igaz. Csak az öreg úgy mondja. Lehet, hogy először ő találta ki ezt a mesét, de most már annyira beleélte magát a saját hazugságába, hogy ő hiszi a legjobban“. Odafordult Musztafához.

— „Mondja csak Musztafa, aztán Kossuth Lajost nem látta többé?“

— „Dehogy nem, láttam bizony, amikor visszajött titokban álnév alatt. Én vittem a csónakomra Orsovára“. Azzal elkezdte Musztafa a maga meséjét és amíg beszélt, megint azt hitte, hogy utitársai feszült figyelemmel hallgatják az ő érdekes elbeszélését. Pedig megint tévedett az öreg, mert azok egy

szót sem hallottak már az ő beszédjéből. Másutt járt már az ő lelkiük.

A leszálló nap, mint tüzes, piros korong, lángba borulva gurult lefelé, hogy a Duna opálszürke hullámaiba temetkezzék. Leszállt az alkony és a láthatáron körül minden színre-fényre kékesszürke fátyolt terített.

— „Be gyönyörű szép a naplemente“. Mondta elfogódottan Bálint Valéria, s a kis keze odatévedt a Varsa Sándor izmos, kemény kezébe, aki szeliden megfogta és el sem engedte többet.

A Duna álmos habjai lágyan ringatták őket, az öreg Musztafa álmosító egyhangúsággal beszélt és az alkonyi köd áthatlan palástjával jóságosan burkolta be összelellezett alakjuk elmosódott körvonalait.

A csónak partot ért. Akárcsak az álomországból keltek volna át a valóság birodalmába, mikor kiléptek a partra.

Varsa kifizette Musztafát, aki mélyen hajladozva köszöntgetett, amíg csak látta őket a kikötő macskahátú kövein menni. Amint az első utcába bementek, azt mondta Bálint Valéria:

— „Én eltévednék itt, nem ismerem ki magam. — Elkísér az Ozanicsig, ott vagyunk szállva“.

— „Nagyon szívesen. Erre megyünk“.

— „Ott vár reám a nénike“.

— „Meddig maradnak itt?“

(Folytatás.)

VI. Védőkörlet hadrendje.

97. npf. Weeber Alfréd tbnk.

1. vartüzér Kloiber Frigyes ezr.

VI/1	VI/2	VI/3
11 Szenderszky ale 1/4 Kroska szds Erődökbe: 2-8 cm pancél a beépítve: 2-8 cm trad a Összesen: 4 zlj + 15 üt	10 Albrecht alezr 1/4 Balzar alezr Erődökbe: 16 db 8 cm p. a 4 db 12 cm trad a beépítve: 2 db 8 cm trad a Összesen: 5 zlj + 32 üt	21 a Straub ezr 3/2 Schafarzik szds Erődökbe: 4 db 8 cm pancél a beépítve: 4 db 8 cm trad a Összesen: 4 zlj + 17 üt

Tartalék

Összesen 13 zlj + 11 szd + 69 üteg

Ezen védőrséget az erőszakos támadás folyamán még a következő egységek erősítették meg.

2/1 III 18 npf 5-én
 7 10 15/16-án.

*A védelemnél aktíve már nem szerepelt

8 cm M. 5 5-én.
 9 cm M. 75 5-én.
 15 cm tarack 5-én.
 18 cm M. 80 ágyu 6-án.

Összesen: 12 zlj. és 15 üteg

Összerő az erőszakos támadás kivédéséhez az összes tartalékok bevetése után.

25 zlj + 1 lov. szd. + 84 üteg
(338 löveggel!)

Okt. 5-én d. e. 10 órakor az egész körletben megindult az orosz gyalogság előnyomulása.

A körülfekvő dombvonulat mögül egyszerre igen sok helyen előretörték az oroszok, s rövidesen beláthatatlan tömegek lepték el a domboldalakat. Az ellenséges oszlopok mozgása a lankás terepránokban számos patakhöz hasonlított, melyeknek folytonos folyása tengerré dagadni fenyegetett. Hiába ontották tüzeink a lövedékek tömegét, hiába aratott soraikban százasaival a förtelmes ha-

lál! Egy-egy találatnál, a távesővön át jól láthatóan röpködtek a tányérsapkák, meg a hozzátartozó testek, de ez a szakadatlan áradatot feltartani nem tudta. A közepes távolságra előrejutott oroszok beásták magukat, s eltűntek a földben. Az orosz tüzéség ezalatt állandóan lőtte az erőd vonalát.

A sötétség beálltaig az oroszok az övvonalat 400—500 m.-re megközelítették. A támadás iránya a VI. védőkörlet ellen ily módon már nyilvánvaló volt. A VI. védőkörlet parancsnoka úgy gyalogsági, mint tüzéségi megerősítést kért és kapott a várparancsnokságtól.

A beérkezett gyalogságot Weeber tbnok. az alkörletekre a szükségnek megfelelően felosztotta. A VI/2. alkörletbe került a 18. npf. ezr. 3. zlj.-a és a 2. h. gy. e. I. zlja, a VI/3. alkörletbe a 2. h. gy. e. III. zlja.

A kért tüzer erősítéseket Kloiber ezr. a következőképpen helyezte be: 15 cm. tarack-osztályt 3 üteggel Siedliskától nyugatra az út mentén, a VI/2. védőkörlet támogatására, a 9 cm. M. 75. ágyus ezredet Hurkótól délre, a VI/1. védőkörlet oldalozó támogatására. A 8 cm. M. 5. honvéd ágyus ezredet a várparancsnokság Kloiber ezr. kérésére Hurkó környékére indította, hogy hasonlóan, mint a 9 cm. ezred, csak még jobban oldalt visszavonva, oldalazza a VI/1. előtti területet. A várparancsnok a honvéd tüzérezred parancsnokát, valószínűleg tévedésből, nem értesítette arról, hogy kiküldetésével egyidejűleg a VI. védőkörlet tüzerparancsnokság alá kerül, s hogy vele az összeköttetést vegye fel. Így a honvéd tüzéség önálló maradt, további parancsokat csak a várparancsnokságtól kaphatott volna, ezen parancsok azonban természetesen elmaradtak. Végeredményben a várparancsnokság hézagossá intézkedéséből kifolyólag, a honvéd tüzérezred kénytelen volt az egész erőszakos támadás lefolyása alatt önállóan harcolni; szerencsére a viszonyok úgy alakultak, hogy ebből a védelemre semmi hátrány nem hárult. A várparancsnokság egy másik hézagossá intézkedése már nagyobb bajokat okozott. A 18 cm. ezredet ugyancsak útbaindította Siedliska felé, egy meghatározott pontig. Az alárendelést a VI. védőkörlet parsága alá szintén nem hozta az ezredparnok tudomására. Az ezredparancsnok ezredével rendeltetési helyére megérkezve, várta a további parancsokat a várparancsnokságtól. Persze hiába, hisz a várparancsnokság már régen azt hitte, hogy a VI. védőkörlet parnokát átvette az ezredet, s tervei szerint behelyezte. A tévedés csak 6-án délután, a VI. védőkörlet parnok újbóli sürgető kérése folytán derült ki. Így módon a 18 cm. ezred majdnem teljes 24 órán át tétlenül várt, pedig az arcvonalban égető szükség lett volna hatalmas támogatására.

Az éj folyamán az orosz tüzéségi tűz elnémult, a géppuskák azonban állandóan kattogtak. Mégis fel lehetett a sötétséget használni, hogy a sebesülteket az erődvonalból hátra szállítsuk, a gyalogságot és tüzéséget lőszerrel és élelemmel ellássuk, s a tüzéségi tűz okozta károkat mindenütt kijavítsuk.

(Folytatjuk.)

Már a régiek tudták, hogy az ifjú csatába való, nem tanácsba. Jól verekszik, rosszul határoz.

Greguss Ágost.

A csendőrség fegyverhasználati joga

Irta: GERGELY ENDRE ny. százados.

II.

Mindazon államokban, amelyekben csendőrség szervezve van, ez az a fegyveres karhatalmi testület, mely az állami közigazgatási fegyverhasználati jog gyakorlására elsősorban és legkiterjedtebb mértékben hivatva van.

Mielőtt a magyar csendőrség fegyverhasználati jogának tárgyalására áttérnénk, szükséges, hogy a csendőrség (gendarmérie) fejlődését, rendeltetését és a főbb külföldi csendőrségek fegyverhasználati jogát megvizsgáljuk.

A *gendarmérie*, azaz *zsandárság*, illetve *csendőrség* francia eredetű. Maga a *gens d'armes*, *gendarme* (zsandárn) szó a középkorban páncélos lovagot jelentett, később a francia lovastestőrség egyik előkelő részének a tagját. Csak a nagy francia forradalom óta jelent csendőrt. Akkor alakult meg a mai csendőrségek őse, a francia csendőrség és a francia hadsereg legelőkelőbb katonai elnevezését kapta nevéről.

Az igazi csendőrség megalakulása előtt is volt már Franciaországban olyan szervezet, amely az igazi csendőrség elődjének tekinthető. Ez a *maréchaussée* (marésosszé) volt. Ennek eredete visszanyúlik a XVI. század második felébe, katonai szervezete volt és feladata volt felhívásra a bíróságok mindennemű rendelkezését végrehajtani, azután fegyveres segítséget nyújtani a koldusok, csavargók és gyanús személyek elfogásához, nemkülönben a kézművesek, mesterlegények hatalmaskodó, vagy a kereskedelemre hátrányos csoportosulásait megakadályozni, illetve szétoszlatni.

Feltűnő jelenség, hogy ilyen intézmény Franciaországban már abban az időben megalakulhatott. Karhatalom nélkül egy állam sem lehetett meg sohasem, csak hogy ezt a karhatalmat a katonaság nyújtotta. Csak hogy a középkorban és jó ideig az újkorban sem, állandó hadseregek nem voltak. Az országok hűbéres fejedelemségekre, uradalmakra, önkormányzattal bíró testületekre és kerületekre oszlottak; ezeké volt a fegyveres erő, de ezeké volt a közigazgatás és bíráskodás joga és kötelessége is túlnyomó részben. Maga a központi hatalom, — az állam, illetve az uralkodó, — mindebben közvetlenül csak csekély részt vett. Az említett közvetett hatóságok intézkedéseiknek a maguk katonaságával adtak erőt; ez a katonaság, ha kellett, harcolt, ha kellett, karhatalomként alkalmaztatott.

Ilyen katonaság voltak eredetileg a mi megyei panduraink, megyehuszáraink, urasági hajduink és huszáraink is.

A központi hatalom megerősödése lassankint maga után vonta az országok kisebb hatalmasságainak háttérbe szorulását. A kormányzati és végrehajtó hatalom ennél fogva mindinkább közvetlenül az uralkodó kezébe került, aki azt saját közegeivel végeztette. Ez a folyamat legkorábban és legtokéletebb mértékben Franciaországban ment végbe, ahol már a XVII. század első felében befejeződött. A központi hatalom lett az egész ország közvetlen ura, természetes tehát, hogy az egész országra kiterjedő hatáskörű karhatalmi szervezet legelőször éppen Franciaországban jött létre.

Persze a *maréchaussée* feladatköre eleinte nem volt pontosan megállapítva, hiszen elsősorban csak felhívásra lépett működésbe. A természetes fejlődés hozta magával azután, hogy esetről-esetre a szükség vagy a célszerűség követelte alkalomból egyes rendeletek pontosabban meghatározták egyik vagy másik feladatát. Így még fennállásának vége felé, 1789-ben, a francia forradalom első évében, kötelességévé tétetett minden lázongó csoportosulásnak haladéktalan szétugrasztása.

A *maréchaussée* 1791-ben megszűnt, illetve *gendarmérie*-vé alakították át. Az átalakítás nemcsak a névváltoztatásra szorítkozott, hanem elsősorban abban nyilvánult meg, hogy az új csendőrség meghatározott szervezetet és feladatkört kapott, amely az idők folyamán változott és kiegészült ugyan, de alapvonásaiban mind a mai napig fennmaradt, még pedig nemcsak magában a francia csendőrségben, hanem azokban is, amelyek belőle, vagy annak mintájára keletkeztek.

Éppen ezért, jóllehet a részletesebb tárgyalást a hely szűke meg nem engedi, a francia csendőrség fejlődéséről mégis bővebben kell szólnom.

A francia csendőrség az 1791. évi törvény szerint szolgálatát gyalog és lóháton látta el. Legkisebb osztaga a *brigade* = örs, 5 főből állott. Minden megyére 5 ilyen örs esett, és három megye örsei egy osztályt alkottak. A városok nem tartoztak a csendőrség területéhez. A törvény lényeges megkülönböztetést tesz a csendőrség „lényeges és rendes” szolgálata és a csak felhívásra teljesítendő szolgálat között. Az előbbi, ami a közbiztonsági szolgálat ellátását általában foglalja magában, a csendőrség a saját hatáskörében teljesíti. A rendes szolgálati teendőkhöz tartozik a lázongó csoportok erőszakkal való szétoszlatása, valamint a fegyverhasználat a csendőrség ellen alkalmazott erőszak és tettlegességek elhárítására, mikor a csendőrség a törvény által rábízott szolgálatát végzi. Elfogottak ellen is szabad fegyvert használni ellenállás vagy zendülés esetén.

Az 1791. évi törvény rendelkezései, bár alapvetők, még kezdetlegesek, de a már 1797-ben (ekkor már teljesen győzött a forradalom) hozott új csendőrségi törvény már sokkal részletesebb intézkedéseket tartalmaz, úgy, hogy ez tekinthető a csendőrség alapjait valóban lerakó alkotásnak.

Ez az 1797. évi törvény a csendőrség feladatát megállapítja, mikor kimondja, hogy a csendőrség az állam „belterületén a rend fenntartásának és a törvények végrehajtásának biztosítására rendelt fegyveres erő.” A csendőrség a rendes hadsereg része (Franciaországban még ma is) és a katonai szabályoknak van alávetve. Megállapítja ez a törvény a felhívás folytán teljesítendő szolgálat esetén követendő eljárást is. Felsorolja azokat a hatóságokat, amelyek a csendőrség igénybevételére jogosultak; kimondja, hogy a felhívás írásban intézendő a csendőrségi parancsnokokhoz, akiknek szabálytalan felhívásokat végrehajtaniok tilos, viszont a végrehajtásért csak ők felelősek, mert a polgári hatóság ebbe nem folyhat be. A „polgárok szabadságának biztosítása céljából” tilos az elfogottak ellen erőszakot alkalmazni ellenszegülés vagy zendülés esetének kivételével.

Ez a törvény a fegyverhasználati jogot is megállapítja. Észszerint a fegyverhasználat esete beáll, ha 1. a csendőrség ellen erőszak vagy tettlegesség alkalmaztatik, 2. ha a csendőrség az általa megszállott területet, a rábízott őrhelyet vagy személyt más módon meg nem védheti, végül ha az ellenszegülés olyan, hogy máshogyan, mint fegyverhasználat által le nem győzhető.

A lázongó néptömeg elleni fegyverhasználat csak felhívás folytán van megengedve és akkor is csak a felhívó hatóság egy tagjának jelenlétében, aki a szétoszlásra háromszor tartozik a tömeget a megállapított ünnepélyes formulával felhívni; ha ez a felhívás eredménytelen, akkor rögtön alkalmazandó a fegyver „a következmények miatti minden felelősség nélkül”. Ez a rendelkezés ellentétben áll azzal, hogy a csendőrség rendes, önállóan teljesítendő, szolgálati teendőihez tartozik minden csoportosulást szétoszlatni, mert a fegyverhasználat jogát csak a hatóság közbenjöttével engedi meg. Ez a következtetés abból a törekvésből leli magyarázatát, hogy a sikerült forradalom után a polgári hatóság túlsúlya biztosíttassék.

Az 1820. évi királyi rendelet volt a csendőrségre vonatkozó következő jogszabály. Ez az 1797. évi törvénytől lényegesen nem különbözik. Így a fegyverhasználatra vonatkozólag is ugyanazt a két esetet sorolja fel. Ellenben gondoskodik arról, hogy lázongó néptömeg ellen akkor is felléphessen fegyverrel a csendőrség, ha a polgári hatóság nem lép közbe, vagy nincsen jelen; ilyen esetben „a csendőrség, miután kimerítette a rábeszélés eszközeit, és a törvény nevében háromszori intést intézett, felhatalmaztatik az ellenszegülésnek a fegyverek erejével való legyőzésére a következményekért való felelősség nélkül”. Foglyok esetén a foglyoknak a csendőrség ellen alkalmazott erőszakoskodása esetén használható fegyver.

Említésre méltó, hogy a francia állami életben régi idők óta kezdve egészen a nagy forradalomig használatban volt ünnepélyes felszólító formula: „de par

le roi", azaz „a király nevében” a franciában betűszere-
rint alig változott meg a forradalomkor, amennyiben
azóta a „de par la loi”, azaz „a törvény nevében” for-
mula használatos; ez ment át azután valamennyi
csendőrség használatába, oly államokban is, melyek-
ben hasonló formula használata eddig általánosságban
nem is volt szokásos.

Az eddigiekben tárgyalt három törvény vetette
meg a francia csendőrség alapját és építette ki annak
épületét. De már akkor, mikor még az 1797. évi törvény
volt érvényben, Európa nagy területén működésben
volt a francia, vagy annak mintájára szervezett csend-
őrség. Hiszen Napoleon idejében a francia császárság-
hoz tartozott a mai Franciaország területén kívül a
Rajna egész balpartja, Belgium, Hollandia, Német-
ország északnyugati része Hamburgig, Északolasz-
ország nagyobb része, Dalmácia, Horvátország a Szá-
vátig, Isztria, Krajna és Karinthia. Ezenkívül Napo-
leontól függtek Olaszország többi része, Spanyolor-
szág, Svájc, Lengyelország és a Rajnai Szövetség,
amely magában foglalta Bajorországot Tirollal, Ba-
dent, Württembergét, Szászországot, Mecklenburgot és
Németországnak az Elba és Rajna közötti többi részét.
Mindezen országokban francia törvényeket, francia
intézményeket vezettek be, és azokat Napoleon bukása
után is jórészt megtartották. Az az intézmény azon-
ban, amely alig számbavehető kivétellel mindenütt
megmaradt, a csendőrség volt. Ezt egyidejűleg Porosz-
ország is bevezette, az Osztrák-Magyar monarchia
területén azonban csak 1849-ben állították fel.

Napoleon bukása után a különböző csendőrségek
között a közvetlen kapcsolat megszűnt. Önállóan fejl-
ődtek tovább. Mivel azonban alapjuk ugyanaz volt,
és egymást ezentúl is befolyásolták, közöttük a belső
rokonság ma is fennáll és ezért a fegyverhasználatra
vonatkozó szabályzataikat leghelyesebben összefog-
lalva vizsgálhatjuk.

Tesszük ezt ismét 1. az önvédelem, 2. az ellenállás
megtörése, 3. a szökés megakadályozása eseteivel kap-
csolatban.

1. *Önvédelem esetén.* Ebben az esetben valamennyi
csendőrség fel van jogosítva a fegyverhasználatra,
még pedig többnyire erőszakoskodások és erőszakos
vagy tetteges támadások illetve ilyenekkel való fenye-
getések elhárítására. Az osztrák és badeni törvény itt
a „jogos védelem” kifejezést használja, de a magya-
rázó rendelkezésekből kitűnik, hogy ezen ugyanazt érti,
amit a többi szabályzat ír elő.

Az igazi jogos védelemnek inkább felel meg az a
rendelkezés, mely a csendőrt fegyverhasználatra joga-
sítja a *rábízott* személyeknek tetteges támadások elleni
megvédésében. Ezt a rendelkezést ismerik a francia,
a badeni, a württembergi, a bajor és a porosz csendő-
rségek. Az osztrák csendőrség *bármely* más személy
élete elleni támadás esetében ismeri. A badeni pedig
a *rábízott* javak védelmében is.

A francia, bajor, württembergi és porosz csendő-
rségek fel vannak jogosítva a fegyverhasználatra ak-
kor is, ha a megparancsolt vagy elfoglalt állásukat
másként megtartani nem tudják. Ez a rendelkezés a
katonai jellegben leli magyarázatát, célja a csendőrség
katonai tekintélyének a megóvása volt, de tulajdonké-
pen felesleges és fenntartását csak a régi francia
hagyományhoz való ragaszkodás magyarázza meg.

A pusztán szóbeli támadások elhárítására ma
egyetlen csendőrségnek sincs joga a fegyverhaszná-
latra. Az osztrák csendőrségnek az 1850. évi törvény
szerint még volt, ugyanúgy mint a katonai őrnök.

Bár nem lehet tagadni, hogy a csendőrségnek is meg
van a büntetőtörvényekben biztosított joga a jogos
védelemre, ezt kifejezetten csak a szász szabályzat
mondja ki.

2. *Az ellenállás megtörésére* alkalmazandó fegy-
verhasználat feltételei az egyes csendőrségi szabályza-
tokban igen különbözően vannak megállapítva.

A francia szabályzat szerint akkor használható a
fegyver, „ha az ellenállás olyan, hogy csak a fegyve-
rek erejével lehet megtörni”; hasonlóak a bajor, hesz-
szeni és württembergi rendelkezések.

A porosz utasítás szerint tettenért gonosztevők,
tolvajak, csempészek, stb. által valamely hatósághoz

való kísértetetésük megakadályozására irányuló tetteges
ellenállás megtörésére használható a fegyver, vagy
azon nyílt erőszak vagy veszélyes fenyegetés legyőzé-
sére, amelyet az illetők az áru, jármű, stb. lefoglalása,
illetve elfogatásuk ellen tanúsítanak.

A szász utasítás szerint: „ha valaki a csendőrség-
nek azon célból, hogy szolgálata teljesítésében meg-
gátolja, tettegesen ellenszegül”.

Az osztrák törvény szerint: a csendőr „szolgálata
teljesítésének meggátolását célzó ellenállás” megtöré-
sére.

A badeni törvény csak abban az esetben adja meg a
jogot a fegyverhasználatra, ha a feladat végrehajtásá-
nak céljából, az erőszakos ellenállás legyőzésére az
illetékes hatóság vagy a tiszti előljáró a fegyverhasz-
nálatához a kifejezett hozzájárulását megadta; nem
feltétlenül szükséges azonban, hogy ez a meghatalma-
zás esetről-esetre adassék meg. tapasztalt és megbíz-
ható csendőröknek általánosságban is megadható.

Az osztrákon kívül, amely csak egyszerűen „ellen-
állást” ismer, a többi szabályzat az ellenállást minősíti,
és azt vagy erőszakosnak vagy tettegesnek mondja.
A francia és bajor ezeket a kifejezéseket nem hasz-
nálja ugyan, de megmondja, hogy az a fegyver hasz-
nálatát szükségessé tegye, tehát szintén ténylegesen
valami cselekményben megnyilvánuló ellenállást kíván
meg.

Az „erőszakos” vagy „tetteges” ellenálláson azon-
ban nem lehet ugyanazt érteni, mint amit az önvéde-
lem esetére érvényes szabályok értenek, mert akkor
ezek az ellenállás megtörésének esetére is elegendők
volnának, és semmi szükség sem volna arra, hogy a
szabályzatok az ilyen módon történő ellenállásnak
fegyverrel való megtörését külön megengedjék. Az
erőszakos illetve tetteges ellenállás lényege kimerül
abban, hogy tényleges, aktív cselekményeket kíván
meg, tehát a tisztán passzív ellenállás a fegyver hasz-
nálatára magában véve nem jogosítana.

Ebben az esetben csak az osztrák csendőrségi tör-
vény engedi meg kifejezetten a fegyverhasználatot,
amennyiben csak egyszerűen „ellenállásról” beszél,
ami tehát bárminő lehet. A francia szabályzat is tar-
talmaz azonban olyan rendelkezést, amely a fegyver-
használatot passzív ellenállás esetén is kifejezetten
megengedi akkor, ha azt néptömeg tanúsítja, és a fel-
hívásra szét nem oszlik; azonkívül azt az általános
rendelkezést is tartalmazza, hogy a csendőrségnek nem
szabad addig elvonulnia, míg a rend teljesen helyre-
állítva nincs, amiből pedig az következik, hogy a sza-
bályzat csak passzív ellenállás esetén is megkivánja a
fegyverhasználatot olyan esetben, mikor a passzív el-
lenállás olyan, hogy a csendőrség szolgálatának végre-
hajtását lehetetlenné teszi.

Ebből az következik, hogy mikor már az 1797. évi
francia csendőrségi törvény kimondotta, hogy a fegy-
ver használata jogos, ha olyan ellenállás legyőzésére
szükséges, amely másként meg nem törhető, nem tisz-
tán tetteges, sem nem csupán aktív, hanem passzív
ellenállásra is gondolt.

Ebből viszont az következik, hogy azok a szabály-
zatok, amelyek az eredeti francia szövegezéstől eltérő-
leg erőszakos vagy tetteges ellenállást kívánnak meg,
az eredeti francia felfogástól eltértek. Bár ezt tagadni
nem lehet, az eltérés mégis inkább csak látszólagos.

Ahol fentebb „tetteges”-t írtam, ott az illető német
szabályzatokban, amelyek még a múlt század első felé-
ből származnak, „tätlich” áll; ezt a Szerv. Utasításunk
mintájára fordítottam úgy, hogy „tetteges”. A Ma-
gyar Nyelvújítás Szótára (Szily Kálmán) szerint
„tettleg” Helmeccynél 1832-ben, Kunossnál 1835-ben
annyit jelent mint „de facto”; „tetteges” Fogarasinál
1835-ben annyit, hogy „factisch”; Kunossnál 1835-ben
„de facto”. Egyedül a „tettegesség”, Ráthnál 1853-ban,
jelent annyit, hogy „Thätlichkeit” és ez az egyedüli,
amely ma is annyit jelent, mint megszületésekor. Mert
a „tettleg” és a „tettegesen” a fenti magyarázatok sze-
rint semmi mást nem jelent, mint azt, amit ma „tény-
leges”-nek nevezünk. Ezek szerint a kérdéses szabály-
zatokban „tényleges”, azaz valóban meglevő, ha úgy
tetszik erőszakos, ellenállást kell értenünk, ami úgy is
kifejezhető volna, hogy „nem csupán szóbeli”. Tehát
előfordulhatnak olyan esetek, amelyekben az ellen-

állás maga passzív ugyan, de mégis okot szolgáltathat fegyverhasználatra. Ha például valaki a csendőr elől valami szoros utat eláll, bár anélkül, hogy a legkisebb mozdulatot is tenné, magatartása passzív ugyan, de az ez által keletkező ellenállás mégis tényleges, tehát aktív, azaz cselekvőleges.

A fentebb a porosz utasításból vett idézet a többi szabályzattól eltérő rendelkezést tartalmaz. Ez a rendelkezés a régi porosz pénzügyi szabályzatból került bele a porosz csendőrség utasításába.

3. A szökés megakadályozására.

A francia és a porosz szabályzatok nem adnak jogot a csendőrségnek arra, hogy valakinek elfoghatása céljából, vagy az általa elfogott egyén szökésének megakadályozására fegyvert használhasson. Erre csak akkor van a francia és porosz csendőrség felhatalmazva, ha fogollyszállítványt kísér; ebben az esetben fegyvert használhat úgy a foglyok kitörésének, mint azok elmenekülésének megakadályozására.

Vannak azonban szabályzatok, melyek jogot adnak a csendőrségnek arra is, hogy az általa üldözöttnek elfogását fegyverhasználattal is biztosíthassa.

Igy a badeni szabályzat szerint fegyvert lehet használni olyan kísérés végett átadott foglyok ellen, akik veszélyeseknek jelöltettek meg, továbbá tettenért és menekülő utonállók, gyilkosok, gyújtogatók és veszélyes tolvajok ellen.

A württembergi szabályzat szerint: kísérés végett átadott gonosztevők ellen, továbbá tettenért gonosztevők és a csendőr által elfogott egyéb személyek ellen, ha elmenekülnek.

Az osztrák szabályzat szerint: „Veszélyes gonosztevők menekülési kísérleteinek megghiúsítására, ha megállításukra más mód nincsen”.

Amint ezekből a szemelvényekből látható, ez a fegyverhasználati eset az, amelyben a szabályzatok egymástól legjobban eltérnek. Oka ennek bizonyára az is, hogy az eredeti francia szabályzat ilyen fegyverhasználati esetet csak örkísérés esetén ismer, nemkülönben az is, hogy azok a szabályzatok, amelyek a szökés illetve menekülés esetén a fegyverhasználatot, sokszor igen tág határok között, megengedik, ezt a rendelkezést a katonai szolgálati szabályzatokból vették át. Ez okozza azután azt is, hogy különböző forrásokból merítvén, az egyes csendőrségek fegyverhasználati szabályzatai nem homogén eredetű és felfogású pontokat tartalmaznak, amelyek között következetességet keresni sokszor eredménytelen feladat. Ugyanezen okra vezethető vissza a szabatoság hiánya is, ami éppen a szökési pontra vonatkozó szabályokban látszik meg legjobban. Nem terjeszkedhetem ki mindenre, csak a „gonosztevőt” illetve „veszélyes gonosztevőt” említem meg. Sokszor nem lehet tudni, hogy ezzel hányadán van az ember, hogy mikor lehet illetve kell valakit ilyennek tekinteni. A büntetett-e az ilyennek az ismeretétől és, ha igen, el kell-e már ilyen miatt ítélni, vagy elég-e, ha ilyen miatt vizsgálat alatt áll, vagy elég-e a tettenérés vagy az alapos gyanú? Vagy, ha el is volt már az illető büntetett miatt ítélni, vagy mint veszélyes gonosztevő ismeretes, akkor is fennforoghat-e a fegyverhasználati eset, ha éppen nem büntetett, hanem vétség vagy kihágás miatt üldöztetik, vagy ilyesmi miatt elfogatván, megszökik stb.

Az említett következetlenségek és nem szabatos kifejezések okozzák azt is, hogy sokszor igen bő magyarázó rendelkezések, — amelyeknek tárgyalását mellőznöm kell, — úgy ennél a pontnál, mint másoknál is, a világosabb megértést nem segítik elő, hanem a dolgot inkább még összezavarják. Mert, ha még az alapvető és tulajdonképpen egyedül mértékadó főszabályt, (amely sokszor törvény), ahhoz szigorúan ragaszkodva magyaráznák, még jó volna. Csakhogy sokszor úgy áll a dolog, hogy a magyarázat, vagy egyes részei maguk is át vannak véve más csendőrségek szabályzataiból, vagy legalább is befolyásolva vannak egymásnak teljesen.

Meg kell említenem, hogy az idézett szabályzatok közül az osztrák csendőrség a legfiatalabb, mert 1895-ből származik. Az idézetekből is látszik, hogy a fegyverhasználati pontjai valamennyi más csendőr-

ségi utasításánál rövidebben vannak fogalmazva, ami azonban nem mindig zárja ki a kételyt; a hozzáfűzött magyarázatok pedig igen alkalmasak arra, hogy a fegyvert használni hivatott csendőrt megzavarják.

Az ellenszegülő néptömegekkel szemben alkalmazandó fegyverhasználatra is igen sokféle rendelkezést tartalmaznak a szabályzatok. Ezeknek talán még több joggal lehetne a szabatosság hiányát, a zavarosságot és az ellenmondást hibául felróni, mint azt fentebb tettem. Bár megérné a fáradságot, tárgyalásukra még sem vállalkozhatom, mert ehhez igen elágazó fejtegetésekre volna szükség, különösen azért, mert ezek a szabályok állanak talán legjobban katonai hatás alatt. Sőt vannak olyanok, melyek egyenesen a hadsereg szabályzatának az alkalmazását rendelik. Amennyire szükséges, ezekre is ki fogok terjeszkedni a magyar csendőrség fegyverhasználati szabályainak a tárgyalásánál.

Egy kis utbaigazítás a katonai büntető eljárási gyakorlati megismeréséhez.

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíróőrnagy.

(Folytatás.)

Ha a tett a haditörvényszék nézete szerint oly büntetett, amely — kötelező védelem folytán, — védő közrevonását teszi szükségessé, a haditörvényszék ítélet hozásába egyáltalában csak akkor bocsátkozhatik, ha a vádlottnak a főtárgyaláson védője volt. Ellenkező esetben a főtárgyalás abban hagyandó és az ítélethozást olyan új főtárgyalásra kell fenntartani, amelyen védő is vesz részt.

Ha a vádlott a honvéd törvényszék előtt folyó eljárásban a vád alapjául szolgáló bűncselekményen felül a főtárgyalás alkalmával még más bűncselekmény gyanúja is kerül, a haditörvényszék a tárgyalást és ítéletet a honvédtörvényszék indítványára erre a tetre is kiterjesztheti.

Ha azonban az új tett a haditörvényszék nézete szerint olyan büntetett, amely kötelező védelem folytán védő közrevonását teszi szükségessé, a tárgyalás és az ítélet erre a tetre csak abban az esetben terjeszthető ki, ha a vádlottnak a főtárgyaláson védője volt.

Ahhoz, hogy az új tett a tárgyalás és az ítélethozás körébe bevonható legyen, a vádlott beleegyezése csak akkor szükséges, ha elítélése esetében e tett miatt rá oly büntető rendelkezés nyerne alkalmazást, amely szigorúbb, mint az, amely a vádiratban foglalt bűncselekmények közül a legsúlyosabbakra alkalmazandó volna.

Ha ily esetben a vádlott nem egyezik bele abba, hogy az ítéletet azonnal meghozzák, vagy ha ez azért nem lehetséges, mert az ügynek gondosabb előkészítése szükséges, vagy ha a főtárgyalást — bár a tett kötelező védelmet kívánna — védő közbenjötté nélkül tartották meg: az ítéletnek a vád tárgyára fenn kell tartani azt a jogot, hogy az újonnan felmerült tettet önállóan üldözhesse.

Ugyanez áll mindazokra az esetekre, amelyekben a haditörvényszék a honvédtörvényszék részéről a főtárgyalás félbeszakítása vagy elnapolása iránt tett indítványok helyt nem ad.

A haditörvényszék indítványra vagy hivatalból is elhatározhatja a főtárgyalás félbeszakítását vagy elnapolását. A körülményekhez képest a főtárgyalást abban hagyhatja és a vádlott terhére eső valamennyi bűncselekmény fölött a döntést egy későbbi főtárgyalásra tarthatja fenn.

Az utóbbi esetben, úgyszintén akkor, ha az újonnan felmerült tett önálló üldözése a honvédtörvényszék fenntartatott, az illetékes parancsnoknak az ügyész vagy a bírósági nyomozó eljárást vagy a vádemelést nyolc nap alatt el kell rendelnie.

A haditörvényszék az ítélethozásnál csak azt veheti tekintetbe, ami a főtárgyaláson előfordult. Ügyiratok csak annyiban szolgálhatnak bizonyítékokul, amennyiben a főtárgyaláson felolvasták.

A haditörvényszék a bizonyítékokat megbízhatóságukra és bizonyító erejükre nézve úgy egyenként, mint benső összefüggésükben gondosan és lelkiismeretesen megvizsgálja és szabad meggyőződése szerint határoz.

A haditörvényszék a vádlottat a vád alól a Kbp. 306. §-ához képest ítélettel *felmenti*:

1. ha az illetékes parancsnoknak a vád emelésére a törvény szerint szükséges utasítása hiányzik. Szükségszerű következménye ez annak az alapelvnek, amely szerint a bünvádi eljárást csak az illetékes parancsnok utasítására lehet megindítani. Ez az utasítás ép úgy, mint a jogosultnak kívánata azoknál a bűncselekményeknél, amelyek csak az ő kívánatára üldözhetők, előfeltétele a pernek, ami nélkül bünvádi eljárásnak helye nincs. Ha a bünvádi eljárást ennek dacára mégis megindították és már a főtárgyalásig is eljutott, a vádlottat a per egyik előfeltételének hiányában a vád alól fel kell menteni;

2. ha a vádló a vádat elejtette, mielőtt a haditörvényszék ítélethez végett visszavonult;

3. ha oly vétségről van szó, amely büntetőbírói úton csak a jogosult kívánatára üldözhető és kiderül, hogy az eljárást ily kívánat nélkül indították meg, vagy hogy a jogosultnak kifejezett akarata ellenére folytatták;

4. ha a haditörvényszék úgy találja, hogy a vád alapjául szolgáló tett nem büntetendő cselekmény, vagy a tényálladék nincs megállapítva, vagy az, hogy a vádlott a terhére rótt bűncselekményt elkövette, nincs bebizonyítva, vagy oly körülmények forognak fenn, amelyek a büntethetőséget kizárják vagy megszüntetik, vagy hogy az üldözés az 1-3. pontokban meg nem jelölt egyéb okokból ki van zárva.

Ha az 1-3. pontokban említett körülmények valamelyike a bizonyító eljárás megkezdése vagy befejezése előtt következik be vagy állapítatik meg, az ítéletet a bizonyító eljárás teljesítése vagy folytatása nélkül kell meghozni.

Az ítéletnek, amelyet a tárgyalásvezető szerkeszt és az elnök, a tárgyalásvezető és a jegyzőkönyvvezető írnak alá, tartalmaznia kell:

1. ezt a feliratot: „A magyar állam nevében!”;
2. a bíróság megjelölését és a haditörvényszék elnökének, a tárgyalásvezetőnek, a jegyzőkönyvvezetőnek, a vádlónak, a magánpanaszosnak és a védőnek nevét és rendfokozatát;

3. a vádlott családi és utónevét, valamint azt a nevet, amely alatt ő esetleg még egyébként ismeretes, születési helyét, községi illetőségét, korát, továbbá vallását, családi állapotát, rendfokozatát, csapattestét (hatóságát, intézetét), udvari és közjogi méltóságait (címeit), akadémiai fokozatát (iparát, foglalkozását), lakó- vagy tartózkodóhelyét, amennyire ezek a körülmények ismeretesek;

4. azoknak a bűncselekményeknek törvényes megjelölését, amelyekre az eredeti vagy a megváltoztatott vád irányult;

5. a főtárgyalásnak és az ítélethezadásnak napját és helyét;

6. a vádlott elítélését, vagy a vád alól felmentését, vagy az illetéktelenség kimondását;

7. az indokolást, amely a rendelkező résztől elkülönítendő.

A 6. és a 7. pontban foglalt rendelkezések meg nem tartása semmisségi ok.

A vádlott *elítélése* esetében az ítélet rendelkező részének még tartalmaznia kell:

1. azt, hogy minő tettben találtatott a vádlott bűnösnek, még pedig az ismertető jelekül szolgáló és bizonyos büntetési tételt maguk után vonó körülményeknek kifejezett megjelölésével;

2. azt, hogy miféle bűncselekményt állapítanak meg azok a bizonyítottak vett tények, amelyekben a vádlott bűnösnek találtatott (minősítés);

3. azt, hogy minő büntetésre és jogkövetkezményekre ítéltetik a vádlott;

4. azt, hogy a büntető törvényeknek mely rendelkezései vagy mely büntető szabályok alkalmaztattak ellene;

5. pénzbüntetés kiszabásánál annak a szabadságvesztésbüntetésnek meghatározását, amely a pénzbüntetés behajthatatlansága esetében helyébe lép; végül

6. intézkedést az előzetes letartóztatásnak vagy a vizsgálati fogságnak, avagy az esetleg kiállott fegyelmi vagy bírósági büntetésnek betudásáról a kiszabando büntetésbe.

Ha a bíróság több egyénre szab ki halálbüntetést, az ítéletben azt a sorrendet is meghatározza, amelyben az elítéltek kivégzendők.

Az 1., a 2. és a 3. pontban foglalt rendelkezések meg nem tartása semmisségi ok.

A haditörvényszéknek jogában áll igen fontos és tulnyomó enyhítő körülmények találkozása esetében:

1. az agyonlövés általi halálbüntetés helyett három évnél nem rövidebb tartamú börtönt vagy súlyos börtönt megállapítani, súlyos börtönt azonban csak akkor, ha a bűncselekményt a katonai büntetőjog ama különös ismertető jelek hiányában, amelyekből a halálbüntetés alkalmazása függ, súlyos börtönnel sújtja;

2. a börtönbüntetést, amely tíz és húsz év között vagy életfogytig volna megállapítandó, nem ugyan fokra nézve megváltoztatni, hanem tartamban, de három évnél nem alább leszállítani;

3. oly esetekben, amelyekben a börtönbüntetés öt és tíz év között van meghatározva, mind a börtönbüntetést enyhébb fokra változtatni, mind a büntetés tartamát, de egy évnél nem alább, leszállítani.

Ezt a rendkívül enyhítő jogot azoknál a határozott időtartamú szabadságvesztésbüntetéseknek is lehet alkalmazni, amelyek a katonai büntetőjog szerint amiatt, mert a tettes a tett idején a húsz éves életkort még meg nem haladta, vagy a tett a kísérletnél maradt, a halálbüntetés helyébe lépnek.

Ezeknek az anyagi jogi természetű rendelkezéseknek helyes értelmezése céljából rá kell mutatnom a katonai büntetőtörvény 121. és 122. §§-ainak ezidőszertől érvényben álló határozványaira. A hivatkozott 121. §. szerint a rendes eljárásban oly büntetteknek, amelyekre halálbüntetés vagy életfogytig tartó börtönbüntetés van szabva, abban az esetben, ha a tettes a büntetett elkövetésekor a húsz éves életkort még nem haladta túl vagy a büntetett csak a kísérletnél maradt, időleges tartamú börtönbüntetést kell kimondani. Ha más, mint a most említett enyhítő körülmények forognak fenn, az ítélet a katonai büntetőtörvény 122. §-a értelmében a törvényhez képest hozandó és a büntetésnek a körülmények szerint méltányosnak és megengedhetőnek látszó enyhítése annak a megítélésére bízandó, akit az elítelt felett a büntetés és kegyelmezés joga illet. Ez utóbbi rendelkezés előfeltétele volna, hogy létezzék egy „bírói felsőbbbségi jogot gyakorló parancsnok”, akinek bizonyos megszorításokkal jogában áll az ítéletileg kimondott büntetést fontos okokból enyhíteni vagy egészen elengedni.

Minthogy azonban a katonai bünvádi perrendtartás büntetőperjogi okokból a katonai parancsokat béke idejére a rendes eljárásban ily kegyelmező joggal nem ruházta fel, a katonai büntetőtörvény 122. §-ának helyébe oly rendelkezés vétetett fel a perrendbe, amely szerint maguknak a bíróságoknak adatott meg a jog, hogy az agyonlövés általi halálbüntetést és az életfogytig tartó börtönbüntetést több és pedig tulnyomó enyhítő körülmény fennforgása esetében időleges tartamú börtönbüntetésre változtathassák át.

A bíróságok rendkívüli enyhítő joga a kötél általi halálbüntetés eseteire nem terjesztetett ki s így azokban az aránylag ritka esetekben, amikor honvéd bíróságok béke idején kötél általi halálbüntetést mondanak ki, az esetleg fennforgó tulnyomó enyhítő körülmények tekintetbevételére a legfelsőbb kegyelemnek marad fenn tartva.

A katonai büntető törvényben csak katonai büntettek, továbbá — a rögtönítélő eljárás kihirdetése esetében — az ily büntettek irányuló csábításra vagy segélynyújtásra van agyonlövés általi halálbüntetés szabva. Legközelebbi enyhébb büntetés gyanánt a büntettek legnagyobb része: börtön, nem pedig súlyos börtön van megállapítva. Csupán a szökés, a szökésre szövetkezés és a gyávaság büntetteinek, továbbá a katonai büntettek csábítás vagy segélynyújtás eseteiben alkalmazandó — bizonyos, a katonai büntető törvényben kifejezetten megjelölt körülmények között (197., 221., 222., 246., 249. és 317. §§-ok) — bünteteskép a súlyos börtön. Ezenkívül vannak bizonyos, agyonlövés általi halállal büntetendő katonai

büntettek, min-
ság által elköve-
ommagukban vé-
viszonyára, vala-
kat foglalják ma-
tönbüntetés alá
nak a katonai
ges módját tartj-
a honvédségi bi-
alkalmazása ese-
tést rendszerin-
toztatni és súly-
hatnak ki, ha a
szerint ama kü-
lyektől a halál-
tönnel sújtandó
Tekintettel
törvény maguk-
nem időszerűen
tetés-nyhító-jo-
eddig a katonai
tíz évtől húsz-
büntetési tétel-
illetőleg két é-
illetőleg egy é-
hitéseinek az
katonai bünt-
más törvénye
az eddigi sze-
elégítő.
Érvényben
jognak azok
bírói jog
fokon börtön-
miatt az elbo-
mondja ki, ti
börtönbünteté-
büntetést kell
Az ítélet
amint látnuk
holás-ban ki-
mely tényeket

A székesfehérvári osztály legénységi football-csapata, amely a múlt évi bajnokságot nyerte.

büntettek, mint pl. az előjárón megkísérelt gyilkosság által elkövetett függelemsértés büntette, amelyek önmagukban véve, tekintet nélkül a tettes katonai viszonyára, valamely közönséges büntett tényálladékát foglalják magukban és mint ilyenek, súlyos börtönbüntetés alá esnek. Perrendünk a büntetés-fokozatnak a katonai büntető törvényben foglalt e különleges módját tartja szem előtt, midőn azt rendeli, hogy a honvédségi bíróságok rendkívüli enyhítő joguknak alkalmazása esetében az agyonlövés általi halálbüntetést rendszerint egyszerű börtönrre kötelesek átváltoztatni és súlyos börtönbüntetést csak akkor mondhatnak ki, ha a büncselekmény a katonai büntetőjog szerint ama különös ismertető jelek hiányában, amelyekből a halálbüntetés alkalmazása függ, súlyos börtönnel sújtandó.

Tekintettel továbbá arra, hogy a katonai büntető törvény magas büntetési tételei sok esetben immár nem időszerűek, ki kellett terjeszteni a bíróságok büntetés-enyhítő-jogát abban az irányban is, hogy míg eddig a katonai büntető törvény 124. §-a alapján a tíz évtől húsz évig, illetőleg öt évtől tíz évig terjedő büntetési tételek esetében a büntetés időtartamát öt, illetőleg két évre szállíthatták le, ezentúl azt három, illetőleg egy évre szállíthassák le, míg a büntetés enyhítésének az a joga, amelyet a katonai bíróságok a katonai büntető törvény 125. és 126. §§-ai értelmében más törvényes büntetési tételeknél alkalmazhatnak, az eddig szerzett tapasztalatok szerint teljesen elégtető.

Érvényben maradtak továbbá a katonai büntetőjognak azok a rendelkezései, amelyek szerint, ha a bíróság oly büntettekkel, amelyekre a törvény elsőfokon börtönt szab, túlnyomó enyhítő körülmények miatt az elbocsátást (tisztviseltől való megfosztást) nem mondja ki, tisztekre és hasonló állású egyénekre a börtönbüntetés helyett egyszerű vagy szigorú fogság-büntetést kell kiszabni.

Az ítélet tartalmi kellékei között már említett s amint láttuk a rendelkező résztől elkülönítendő „indokolás”-ban ki kell fejteni, hogy a haditörvényszék mely tényeket és mily okokból tart bebizonyítottak,

vagy be nem bizonyítottak, továbbá fel kell sorolni azokat az okokat, amelyek a jogkérdések eldöntésénél és a főtárgyalás során tett, de elutasított indítványokra vonatkozó határozatok hozásánál irányadók voltak.

Elítélés esetében megjelölendők a súlyosító és az enyhítő körülmények.

A felmentő ítéletben határozottan meg kell jelölni a Kbp. 306. §-nak azt az esetét, amely a felmentésnek alapjául szolgált.

A törvény az anyagi büntetőjognak a bűnhalmazatra vonatkozó rendelkezéseit tartja szem előtt, midőn — arra az esetre, ha valamely vádlott, aki ellen már büntető ítéletet hoztak, ez ítélet keletkezése előtt elkövetett más büncselekményben találtatik bűnösnek, — úgy intézkedik, hogy a büntetés megállapításánál a későbbi ítéletben a korábbi kell tekintetbe venni akként, hogy mind a két büntetés együttvéve a súlyosabb büncselekményre a törvény szerint meghatározott legmagasabb büntetést meg ne haladja.

(Folytatjuk.)

Tapasztaljuk, hogy azok az emberek, kiket a természet szellemi s testi erővel bőven ellátott, közönségesen a legszerényebbek, s hogy ellenben a gyöngye elméjük sokkal inkább képzelődők. Úgy látszik, hogy a kegyes természet mindazoknak, kiknek magasabb tekintetben kelleténél kevesebbet jutott, kiengesztelő pótszerűl odanyújtja a képzelődést s önhittséget.

Goethe.

Drágák a szülők, drágák a gyermekek, rokonok, barátok: de az egy haza mindent magában foglal, mit megannyian szeretünk. Melyik derék ember vonakodnék érte meghalni, ha ezáltal hasznára lehet neki.

Cicero.

Az egyenes út.

Írta: SZÜCS JÓZSEF csendőr (Székesfehérvár).

Alig pár éve, hogy régi vágyamat követve, a csendőrséghez beléptem.

Mikor a magyar csendőr szimbólumát, a tollas kalapot először a fejemre tettem, azt hittem, hogy már csendőr is vagyok. De aztán hamarosan tudomra adták, hogy „nem oda a Buda”, a fejembe nyomott tollas kalap még korántsem jelenti csendőrnivoltomat, az még csak külsőség, ami semmit sem ér addig, amíg még a legelemibb csendőri ismeretek is idegenek előttem. Így aztán még azt sem engedték meg, hogy a tollas kalapban kigyönyörködjem magamat, hanem azon melegeben beültettek az iskolába.

Harmincketten voltunk az iskolában, valamennyien a háború alatt világot járt, jóhoz-rosszhoz hozzászokott, az élet iskolájában megérett emberek. A rend és fegyelem, no meg a gyakorlat, amit az iskolában követeltek tőlünk, nem volt új dolog előttünk, tehát terhet sem jelentett nekünk, szíves, készséges örömmel feleltünk meg minden követelménynek. Hanem a sok paragrafus már bizony nem egyszer rontotta el álmunkat. Muszkával, szerbvel, oláhval, taliánnal, angliussal, franciával és a jó Istennek nem tudom még miféle nációjával könnyen elhadakoztunk, de már teszem fel a Szolgálati Utasítás 117. §-ával egyikünk-másikunknak ugyancsak kemény csatát kellett vívnia, amíg magába gyúrta. De azért ment, mint a karikacsapás.

Néha aztán esténként, a pihenés perceiben, mikor egy-egy félórára elült a tanulás egyhangú zümmögése, néhányan összeültünk a szoba egyik sarkában, amely Szabó Ferkó barátunk kedves otthona volt, s ott meghánytuk-vetettük előttünk még ismeretlen sorsunkat. Hogy is lesz majd ezután? Új életpályánk utait még nem ismertük, csak azt láttuk, hogy utunknak még nagyon a kezdetén vagyunk, no meg azt láttuk, hogy kitűzött célunkhoz csak egyetlenegy út vezet el minket biztosan: az egyenes út. És megfogadtuk egymásnak ott a szoba sarkában, hogy mi mindig ezen az egyenes úton fogunk haladni.

Elérkezett végre a vizsga napja. Mint a méhek a kaptárból, úgy mentünk mi is szerteszét az iskolából a szélrózsa minden irányába. Szárnyainkra bocsátottak minket csendőrfiokákat, megmutatták nekünk az irányt s elindítottak, hogy most majd magunk kövessük azt a bizonyos egyenes utat.

És elindultunk harmincketten...

Ma még korántsem értünk utunk végére, még nagyon is az elején vagyunk s már most is, hogy megállok és körülnézek, fájó szívvel látom, hogy a harminckettől már alig vagyunk tizen.

A többi nem birta az utat, kidőlt közülünk.

Voltak bajtársaink, akik az útnak mindjárt a legelején lemaradtak. Ezek féltek a fáradságtól. Ezek azt hitték, hogy a csendőrség könnyű, munka nélküli megélhetést biztosít nekik, hogy a kakástollas kalap érdem nélkül is tekintélyt biztosít számukra; ezek azt hitték, hogy a csendőrség számukra nem egyéb, mint menedékhely, ahol a megélhetés nehéz napjaiban meghúzódhatnak anélkül, hogy vele szemben kötelezettségeik lennének. Ezek lemaradtak, mert hiányzott belőlük a minden boldogulás alapját képező kitartás: az út túlságosan hosszú volt nekik, jobbnak látták az út mentén leheveredni és úgy várni a jobb napokat. Nem vesztettünk velük.

Voltak közöttünk olyanok, akiket az alkohol térített le az egyenes útról. Az útszéli koresma csalogatásának nem tudtak ellentállani, betértek egy pohár borra s lemaradtak, elvesztek. Az első pohár bort követte a második és a harmadik, a pohárból félliter, aztán liter lett, a keservesen szerzett filléreket az alkohol ördöge hamarosan elnyelte s aztán jött az elmaradhatatlan adósság. Ezek a bajtársak nehéz testi és lelki terhükkel csak lassan tudtak utánunk cammogni, míg aztán végleg összeroskadtak alatta.

Mások lemaradtak, mert azt hitték, hogy a csendőrségnél kerek e világon mindenkinek parancsolhatnak, csak épen önmaguknak nem kell parancsolniuk. Szilaj, rakoncátlan természetük nem tűrt rendet és fegyelmet. Addig, míg az iskolában voltak, amíg az előjárók úgy vigyáztak minden lépésükre, mint a kis gyermekekre, addig még csak meg voltak valahogy, de mikor aztán

az őrre kikerültek, mikor meg kellett volna mutatniok, hogy megtanultak engedelmeskedni, akkor is, ha előjárójuk nincs minduntalan a nyomukban, akkor kiűtött valódi természetük — és rövidesen elseperte őket. Visszamentek a „szabad” polgári életbe, csak azt nem tudom, hol találtak olyan pályát, ahol nem kell engedelmeskedniök?

Utunkban nőkkel is találkoztunk. Lányokkal, asszonyokkal. Fiatalok, szemrevaló lányok-legények hamar megtalálják egymást. De bizony csendőr-embernek nagyon vigyázni kell magára, mikor az asszonynépesség körül forgolódik. Fiatal, meggondolatlan fejjel, az élet kegyetlen realitásaival nem számoló könnyelműséggel tett ígérek hány embernek és családnak életét tették elhízázottá, hánykeserves sóhajnak voltak már okozói, mikor eloszlott a szerelem rózsaszínű fátyla és bekopogott az ajtón az első Gond. Hány csendőr sírja vissza derékbatört, bűnös könnyelműséggel otthagyott pályáját, amelyet ábrándok bizonytalanságával cserélt fel! De egynéhány bajtársam ezt nem tudta, vagy nem akarta tudni. Egy pár kék szem, egy szőke vagy barna hajfürt letérítette őket a megkezdett útról — lemaradtak ők is. Hogy kárpótlást találtak-e, vagy csalódottan néznek-e utánunk, nem tudom. Mi haladunk tovább, s ha Isten segít, talán mi is kikereshetjük majd a magunk élete párját — de csak annak idején és talán meggondoltabban.

Voltak aztán olyanok is, akiknek szervezete nem bírta a szolgálatot, ezeknek le kellett maradniok, pedig talán szerettek volna még szolgálni. Egyikünket tragikus végzete ragadta ki közülünk: szegény Laci barátunkat. Nagyon szerettük őt, mert mindig vidám és beszédese volt, rengett a szoba a kacagástól, ha Laci barátunk tartott szóval minket. Ragyogóan tiszta és pedáns öltözködésével felülmúlt valamennyiünket.

Egyszer egy erdő mellett ment el, amely tele volt gombával. Szegény Laci leszedett egy csomó gombát és minden figyelmeztetés dacára elkészítette és megette. Gombamérgezésben meghalt. Igazán, őszintén megsirattuk.

Most itt vagyunk még tizen s járjuk tovább az egyenes, rögsz utat. És ennél a szomorú seregszemlénél önkéntelenül is agyamra tolul a kérdés: miért? Mi az oka annak, hogy meglett emberek elhatározásukat és fogadalmukat ilyen hamar elfelejtették, mi az oka annak, hogy harminckettőnk közül alig néhány év leforgása után tizen maradtunk? A válasz nehéz is, könnyű is.

Anyagi okokra senki sem hivatkozhatik. Nem azért, mintha anyagiakban bővelkednénk, nem azért, mintha pályánk gondtalan megélhetést biztosítana számunkra, mert illétekeink ettől bizony még messze vannak. De hogy a mai viszonyok között helyzetünket bárki más hozzánk hasonló állású emberekével összehasonlíthassa panaszokdunkunk nem szabad, azt senki sem tagadhatja. Ma kivétel nélkül mindenki szenved és nélkülöz; ki-nek egy falat kenyérrel több jut, mint a másiknak, az már boldognak mondhatja magát. Szent meggyőződésem, hogy pályánk már egy-két éven belül is tisztességes megélhetést fog számunkra biztosítani, hiszem, hogy lesz még idő, mikor a mindennapi kenyérre valón kívül egy kis takarékkönyvecskére is telni fog: de mindennek első feltétele az, hogy most, a legnehezebb időben a közös terhet közösen viseljük s szegény Hazánk ne csak a jó napokban, hanem a nehéz időkben is hűséges fiai legyünk.

Találkoztam leszerelt bajtársammal, aki elment, mert az illéteket keveselte. A mienkkel össze nem hasonlítható alkalmazásban, még a legnehezebb és legkitartóbb testi munkával sem bírja megkeresni azt, amit mint csendőr megkapott s a megélhetési gondokon kívül ólomsúllyal nehezedik reá a jövő bizonytalansága, ami nálunk biztosítva volt számára. Meggondolatlan lépését — mint bevallotta — százszor megbánta s most minden vágya az lenne, hogy visszakerülhessen közénk — sajnos, nem lehet, mert elbocsátását olyan eszközökkel érte el, hogy visszavétele már nem lehetséges.

A csendőrségnek olyan emberekre van szüksége, akik meggondolt, komoly elhatározással, lépésük fontosságának teljes tudatában nem három vagy hat évre, hanem egy egész életre jönnek közénk. Nagy hibát követ tehát el az, aki — bár a legjobb szándék-

kal — valakit kecségetető ígéretekkel akar reábirni arra, hogy csendőrré legyen; aki gondtalan, könnyű megélhetést, semmi munkát és érdem nélküli előnyöket ígér, mert hamis képet mutat s a testületnek éppen akkor árt a legtöbbet, mikor azt hiszi, hogy használ neki.

Azzal, aki a testülethez akar jönni, nyíltan és őszintén kell beszélni. Fel kell világosítani, hogy mire vállalkozik, fel kell tárni előtte szolgálatunk nehézségeit, a fizikai és szellemi követelményeket, a fegyelmet, amelynek aláveti magát, a fiatal korban való nőülés lehetetlenségét; pontosan közölni kell vele azt is, hogy anyagiakban mire számíthat és mindezek után egy-két napi gondolkodási időt kell neki adni, hogy alaposan meggondolhassa, vajon mindezek ismeretében is megmarad-e eltökélt szándéka mellett?

A rábeszéléstől óvakodni kell, mert az később mindig megboszulja magát. Így talán mi sem lettünk volna harmincketten, de bizonyos, hogy ma sem volnánk mindössze tizen.

Portyázás.

Hindenburgot, a világháború győzedelmes hadvezérét, a lealázottságában is hatalmas német nemzet a köztársaság elnökévé választotta, az immár hetvenötéves tábornagy pedig — bár meggyőződését soha egy pillanatra sem palástolta — elfogadta ezt a díszes, de nagyon terhes méltóságot. Tisztelettel adózunk volt szövetségünk nemzeti nagyságának: egy nemzetnek, amely hadvezérével szemben így rója le háláját, nem szabad a jövője miatt aggódnia. Az ősz tábornagy pedig emberi nagyságának csak újabb bizonyítékát adta akkor, mikor élete alkonyán a pihenés helyett a munkát választotta, mikor újra nemzete élére állott, hogy győzelemre vezesse a békében is úgy, ahogy a háborúban vezette. Páris urai még a nevétől is reszketnek, pedig most nem áll mögötte milliós hadsereg, csak egy fegyvertelen nemzet, amely azonban az élethez való jogát követeli. A köztársasági Németország lelkesen ünnepli hadvezérét, mi pedig szégyenkezve igyekszünk feledni egy keserű emléket, a magyar „Népköztársaság” gyászos jelszavát, hogy: „Nem akarok katonát látni!”

Gyászszínű, szürkébe vont ég alatt, ezrek és ezrek könnyes szeme előtt, felemelően pompázatos külsőségek között folyt le a Nagyasszonynak, a Magyar Hiszekegy költőjének, Papp-Váry Elemérnének emelt szobormű leleplezési ünnepsége a Kerepesi-úti temetőben. A magyar asszonyok áldozatkészsége tette lehetővé, hogy maradandó, művészi síremlék emelkedjék annak a magyar asszonynak a porai fölé, aki nemzete tragikus napjaiban először találta meg az ihletett szavakat a magyar reménykedés, a bukásban is törhetetlen magyar hit kifejezésére s aki néhány szívből fakadt sorával megmutatta a magyar jövőre való biztatást. A Magyar Hiszekegy költőjének sírjához elzarándokoltak Csonkamagyarország asszonytársadalmának képviselői, hogy hitet tegyenek Papp-Váry Elemérné hite mellett és átadják rendeltetésének azt a pompás síremléket, amely mellett a nemzet kegyelete borul le hívó, reménykedő imára a magyar feltámadásért. A magyar asszonyokkal mi is ott voltunk. Elmentünk és megfogadtuk Papp-Váry Elemérnének, hogy három halomról hozunk földet hamvai fölé és négy folyó vizével locsoljuk meg sírja virágait!

A linzi püspök pásztorlevelét intézett híveihez, amelyben keményen ostromozza az anyákat, akik leánygyermeküket valósággal szemérmetlen öltözetben küldik a templomba. Kijelenti a pásztorlevél, hogy a püspök azokat a gyermekeket, akik ezentúl illetlen ruhában jelennek meg a bér-máláson, nem fogja megbérmálni. Értsük meg jól: nem félvilági hölgyekről, hanem tisztességes polgári családok tizenkét éves leánykájáról, a jövő családanyákról van szó. És ez így van — sajnos — nemcsak Linzben, hanem nálunk is. A divatörület szánandó áldozatainak, asszonyoknak, leányoknak ma már csak egyetlen céljuk van az öltözködéssel, az, hogy minél jobban levetközhessenek. Semmi sem elég vékony, átlátszó és kivágott, egy ruha sem elég rövid és szűk ahhoz, hogy a „modern” mama ne merné reáadni a leányára, ha az mindjárt tizenkét éves is. A háború utáni idők erkölcsi dekadenciájában az úrleány fogalmát a „modern” leány hamis fogalma váltotta fel s ez is minden bizonnyal egyik oka a házasságkötések állandó csökkenésének. Mert a kitergetett női bájok brett-lire valók; aki feleséget keres, az undorral fordul el a minden nőiességet megcsúfoló kínálkozástól. És minél kihívóbb a „divat”, annál jobb ajánlólevéllel válik az egyszerű és tisztességes öltözködés, amely után nem fordulnak meg az utcán az aszfaltbetyárok. Hiába, ilyenek a férfiak: nagyon hamar megcsömörölnek.

A „Török-Magyar Szövetség” áprilisi ünnepe után, amelyben a rokonnép dicsőséges győzelmeit ünnepelték, most a „Lengyel-Magyar Társaság” is ünnepségre készül. A rokon kapcsolatok szorosabbra fűzése és baráti kapcsolatok megteremtése vagy felújítása ránk nézve nemcsak érzelmi kérdés, hanem szükségszerűség is, mert rokonokban és jóbarátokban bizony segítséget szenvedünk. Minden alkalmat meg kell tehát ragadnunk, hogy összeköttetések és ismerkedések útján magunk iránt figyelmet és rokonszenvet ébresszünk. Bizonyosak vagyunk benne, hogy azok, akik megismernek bennünket, jóbarátaink és igazságunk szószólói lesznek. Különösen reméljük ezt régi barátainkról, a lengyelekről, akik maguk is sokat szenvedtek s éppen ezért leginkább tudják átérezni a mi szenvedéseinket is.

A villamos megállóhelyen egy mozdírima reklámját osztogatják. Néhányan el se fogadják, mások átveszik, futólag reánéznek s mikor látják, miről van szó, azon melegében el is dobják a járdára. Néhány pillanat múlva már nyolc-tíz papírlap fehérlik a járdán. Két lépésnyire onnan, a járda szélén áll a drótkosár, amelynek az a rendeltetése, hogy az ember beledobja a szemetet. Egy jól öltözött, idősebb úr haragosan nézi a jelenetet. Egy pillanatra elgondolkodik, azután csendesen lehajol és kezdi felszedni az eldobott papírlapokat. Először az egyiket, azután a másodikat, harmadikat és beledobja a szemétkosárba. Az első pillanatban mindenki csodálkozva néz rá, de a második már szégyenkezve somfordál kiki a maga cédulájához, felveszi és bedobja a kosárba. Mert az utcát is lehet nevelni, csak az a baj, hogy nincs elég nevelő. Egy ember pedig nem győzi...

Figyelő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Amikor a sértettnek és a tanuknak is van takargatni valójuk.

Irta: TÁRKÁNYI ANDRÁS 2. oszt. tiszthelyettes (Debrecen).

Aki már nyomozott néhányszor életében, minden bizonytalansággal tapasztalta azt, hogy olyan emberek, akik a büncselekménnyel tulajdonképpen a legesekélyebb kapcsolatban sem állanak, sokszor mégis elhallgatnak egyes olyan körülményeket, amelyek ismeretében a csendőr gyors eredményt tudna elérni. Jelentéktelennek látszó apró mozzanatok sorozata vezet sokszor a tetteshez és alig van bosszantóbb valami a csendőrről nézve, mint amikor érzi, hogy még azok az emberek is ellene dolgoznak, akiknek nemcsak kötelességük, de érdekük is az volna, hogy a nyomozónak segítségére legyenek.

Az, hogy a tanuk néha a csendőr ellen dolgoznak, vajmi gyakran előfordul, de hogy maga a sértett se segédkezzen, azt hiszem, nagyon ritkán fordul elő. Velem megtörtént.

Egyik mátészalkai zsidó koresmárosnő lélekszakadva állított be 1918. évi márciusának egy kora reggelén az őrsirodába és bejelentette, hogy az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek feltörték a pincéjét, mintegy 1000 liter borát a hordókból kiengedték a pince földjére, több üveg palackos bort, pezsgőt és egy esemegebortral telt 15 literes fonott üveget pedig elloptak. Előző este nem járt nála a koresmában senki sem s így fogalma sem volt róla, ki követhette el a cselekményt. Az éjjeli zárórakor a pince még nem volt feltörve, azt tehát csak éjjel után törhették fel.

Abban az időben a mátészalkai őrsön őrsparancsnokhelyettes voltam. A panasz meghallgatása után tüstént magam mellé vettem egy népfelkelőt és a helyszínre siettem. A pince ajtaja igen gyenge, primitív összeállítású, vékony és az idők folyamán korhadásnak indult deszkajátó volt, azt tehát a tettes egy rántással, minden különösebb nehézség és eszközök nélkül könnyen kiforgathatta sarkából. A szűk pince talaja ugyan csak teleszívhatta magát a hordókból kiengedett borral, mert még másnap is, amikor én odaérkeztem, bokáig érő borpocsolyában kellett a pincét átvizsgálnom. Az egyik hordó tetején megtaláltam a kalapácsot, amellyel a tettes a hordók dugóit helyükből kiverte, de semmi egyéb bűnjelt nem találtam. Lábnymok kutatásáról szó sem lehetett, mert a pincelepcsőket a koresmárosné és cselédje a betörés felfedezése után teljesen összejárták és összesároszták.

A koresmárosné és cselédje kikérdezése nem vitte előbbre az ügyet, mert mindketten határozottan állították, hogy a pince viszonyaival kettőjükön kívül senki sem volt ismerős és előző este senki sem járt a koresmában. Ezt ugyan bajos volt elhinni, mert a koresma meglehetősen forgalmas helyen feküdt, de egyelőre el kellett fogadnom a két nő bementését, mert amikor kifejtettem előttük ama nézetemet, hogy egy éjjel nyitva tartott koresmába csak bevetődik valaki, akkor is fenntartották azt az állításukat, hogy náluk senki sem járt.

A nyomozás megindítása nagyon nehéz volt, szinte lehetetlennek látszott.

A helyszínéhez alig 100 lépésnyire egy olasz hadifogolytábor volt; a foglyok felügyelése elég hiányos volt, éjszaka könnyen kiszökhettek és elkövethették a cselekményt. Úgy ismertem őket, hogy az ilyesmire nem is kell őket biztatni. E fogolytábor szomszédságában egy katonai felvételező osztag volt elhelyezve, 200–300 főnyi s a monarchia csaknem minden nemzetiségét képviselő legénységi létszámmal. Elképzelhető, hogy ezek között is akadhatott olyan ember, aki egy rozoga pinceajtó leszakításával nem sokat teketóriázik. Ezen felül pedig majdnem minden háznál volt 1–2 munkára kiadott orosz, vagy szerb hadifogoly, akik éjszakánként munkaadójuktól oda mehettek, ahova éppen akartak s hogy szinte passzióval loptak, arról sokat tudnának beszélni az őrsirodák akkori irattárai. A közeli vasútállomáson állandóan nagy volt a szabadságos katonák forgalma, akik közül sokan fel szokták

keresni a szóban forgó koresmát, a tettes tehát azok között is lehetett. Ezek persze már a szélrózsa minden irányába elszéledtek a kora hajnali vonatokkal.

Igy tehát, eltekintve attól, hogy a város lakosai közül is nagy számmal akadtak olyanok, akik hasonló cselekmény elkövetésétől adott esetekben egyáltalán nem riadtak vissza, egész embertömeg volt, amelyben a tettest kereshettem, de éppen azért, mert ilyen sokan voltak gyanúsíthatók, lényegében minden támpont és tájékoztató adat nélkül állottam.

Minden számbajöhető irányban puhatoltam, ami ráhozta az estét is anélkül, hogy a legesekélyebb nyomra is rátaláltam volna. Ez reményemet természetesen még sem vette el. Elővettem újból a vasutasokat, akik a betörés éjszakáján szolgálatban állottak, de hiába kérdezgettem őket, mulató vagy részeg katonákra, avagy a fonott üvegre nem emlékezett vissza egyikük sem.

Amint így az egyik vasutast faggattam, egy vonatra várakozó polgári ember felneszelt és odajöve hozzám, elmondotta, hogy ő az éjszaka is várt egy vonatot s akkor a váróteremben borral és pezsgővel mulató, dőzsölő katonákat látott, akik hangosan daloltak. Egyikük, — egy vékony termetű, barna tizedes — egyre biztatta bajtársait, hogy csak igyanak, van az ő „babájának” elég innivalója, lesz több is, ha ez elfogy. A tizedest Gyulának szólították társai. Elő is vett az én első útbaigazítóm a kékításkájából egy palackot, amelyet a mulatózó katonáktól kért el, hogy vizet töltsön bele magának.

A palack vignettájában ráismertem arra, amit a káros az ellopott palackok vignettáira vonatkozólag nekem bemondott. Azonnal odahivattam a koresmárosnőt, aki az ellopottak közül valónak ismerte fel a palackot.

Valami kis személyleírás, bűnjel tehát már rendelkezésemre állott. Ez is jobb volt, mint semmi. Újból, — már azt sem tudom, hányadszor — hozzáfogtam a vasutasok kikérdezéséhez, mert most meg éppen kép telenségnek tartottam, hogy hangosan daloló és dőzsölő katonák valamelyik vasutasnak fel ne tűntek volna.

Végre azután az egyik vasúti alkalmazottnak eszébe jutott, hogy tényleg voltak a hajnali vonat utasai között részegen felszálló katonák, akik egyike a Nagykároly felé induló vonat ablakát ki is törte, de ő — a vasutas — nem vett fel jegyzőkönyvet az esetről, mert nem látott rá semmi reményt, hogy a részeg katonával a betört ablak árát meg tudja téríttetni. De arra már senkitől sem kaptam felvilágosítást, hogy a katonák tulajdonképpen hova utaztak. Így azután megint megkezdhettem önmagammal a tanakodást, mit csinálhatnék most?

Tudtam azt, hogy a szomszédos Nagyecsed községben a férfilakosság nagy részét Gyulának keresztelik és azt is tudtam, hogy akárhány ilyen nagyecsed-i Gyula szívesen megissza a lopott bort is, sőt lop is magának, ha más nem ad neki.

A legközelebbi vonattal átmentem Nagyecsedre és a vasúti állomáson érdeklődtem a tizedes után. Senki sem látta, senki sem tudott mondani semmit, amíg végre az egyik vasúti pályaoőr 8–9 éves kisleánya kikotyogta, hogy ő látott akkoriban a vonatonál egy ittas katonát a vonatról leszállani, aki még az utcán is dalolva ment befelé a faluba. A kis leány meg is tudta nevezni ezt a katonát. Így tudtam meg, hogy Haresa Gyula tizedest kell most már keresnem, aki szabadságra érkezett a falujába.

Szülei lakásán nem találtam. Az aznap délutáni vonattal elutazott a szomszédos Börvely községbe, hogy ott nővérét és szeretőjét meglátogassa. A szülők nem látták nála a fonott korsót és azt kutatással sem tudtam náluk előkeríteni.

Miután a szülők előadását a szomszédok igazolták, Börvely felé vettem utamat. Most már aztán gyorsan a végére járhattam a dolognak. Börvely széléhez érkezve, egy vékony termetű, barna huszártizedessel találkoztam, aki egy nő társaságában sétálgatott.

Igazoltattam a tizedest. Haresa Gyula nagyecsed-i születésű, 5. honvéd huszár ezredbeli tizedes volt. Bevittem a község házára, ahol az üres palack felmutatása és az ellene szóló más körülmények ismertetése után rövidesen beismerte, hogy a lopást ő követte el, de a fonott üveg ellopását tagadta.

Keresni a szóban forgó koresmát, a tettes tehát azok között is lehetett. Ezek persze már a szélrózsa minden irányába elszéledtek a kora hajnali vonatokkal.

Igy tehát, eltekintve attól, hogy a város lakosai közül is nagy számmal akadtak olyanok, akik hasonló cselekmény elkövetésétől adott esetekben egyáltalán nem riadtak vissza, egész embertömeg volt, amelyben a tettest kereshettem, de éppen azért, mert ilyen sokan voltak gyanúsíthatók, lényegében minden támpont és tájékoztató adat nélkül állottam.

Minden számbajöhető irányban puhatoltam, ami ráhozta az estét is anélkül, hogy a legesekélyebb nyomra is rátaláltam volna. Ez reményemet természetesen még sem vette el. Elővettem újból a vasutasokat, akik a betörés éjszakáján szolgálatban állottak, de hiába kérdezgettem őket, mulató vagy részeg katonákra, avagy a fonott üvegre nem emlékezett vissza egyikük sem.

Amint így az egyik vasutast faggattam, egy vonatra várakozó polgári ember felneszelt és odajöve hozzám, elmondotta, hogy ő az éjszaka is várt egy vonatot s akkor a váróteremben borral és pezsgővel mulató, dőzsölő katonákat látott, akik hangosan daloltak. Egyikük, — egy vékony termetű, barna tizedes — egyre biztatta bajtársait, hogy csak igyanak, van az ő „babájának” elég innivalója, lesz több is, ha ez elfogy. A tizedest Gyulának szólították társai. Elő is vett az én első útbaigazítóm a kékításkájából egy palackot, amelyet a mulatózó katonáktól kért el, hogy vizet töltsön bele magának.

A palack vignettájában ráismertem arra, amit a káros az ellopott palackok vignettáira vonatkozólag nekem bemondott. Azonnal odahivattam a koresmárosnőt, aki az ellopottak közül valónak ismerte fel a palackot.

Valami kis személyleírás, bűnjel tehát már rendelkezésemre állott. Ez is jobb volt, mint semmi. Újból, — már azt sem tudom, hányadszor — hozzáfogtam a vasutasok kikérdezéséhez, mert most meg éppen kép telenségnek tartottam, hogy hangosan daloló és dőzsölő katonák valamelyik vasutasnak fel ne tűntek volna.

Végre azután az egyik vasúti alkalmazottnak eszébe jutott, hogy tényleg voltak a hajnali vonat utasai között részegen felszálló katonák, akik egyike a Nagykároly felé induló vonat ablakát ki is törte, de ő — a vasutas — nem vett fel jegyzőkönyvet az esetről, mert nem látott rá semmi reményt, hogy a részeg katonával a betört ablak árát meg tudja téríttetni. De arra már senkitől sem kaptam felvilágosítást, hogy a katonák tulajdonképpen hova utaztak. Így azután megint megkezdhettem önmagammal a tanakodást, mit csinálhatnék most?

Tudtam azt, hogy a szomszédos Nagyecsed községben a férfilakosság nagy részét Gyulának keresztelik és azt is tudtam, hogy akárhány ilyen nagyecsed-i Gyula szívesen megissza a lopott bort is, sőt lop is magának, ha más nem ad neki.

A legközelebbi vonattal átmentem Nagyecsedre és a vasúti állomáson érdeklődtem a tizedes után. Senki sem látta, senki sem tudott mondani semmit, amíg végre az egyik vasúti pályaoőr 8–9 éves kisleánya kikotyogta, hogy ő látott akkoriban a vonatonál egy ittas katonát a vonatról leszállani, aki még az utcán is dalolva ment befelé a faluba. A kis leány meg is tudta nevezni ezt a katonát. Így tudtam meg, hogy Haresa Gyula tizedest kell most már keresnem, aki szabadságra érkezett a falujába.

Szülei lakásán nem találtam. Az aznap délutáni vonattal elutazott a szomszédos Börvely községbe, hogy ott nővérét és szeretőjét meglátogassa. A szülők nem látták nála a fonott korsót és azt kutatással sem tudtam náluk előkeríteni.

Miután a szülők előadását a szomszédok igazolták, Börvely felé vettem utamat. Most már aztán gyorsan a végére járhattam a dolognak. Börvely széléhez érkezve, egy vékony termetű, barna huszártizedessel találkoztam, aki egy nő társaságában sétálgatott.

Igazoltattam a tizedest. Haresa Gyula nagyecsed-i születésű, 5. honvéd huszár ezredbeli tizedes volt. Bevittem a község házára, ahol az üres palack felmutatása és az ellene szóló más körülmények ismertetése után rövidesen beismerte, hogy a lopást ő követte el, de a fonott üveg ellopását tagadta.

Ha a polgári munkát, erőt s felelősséget minden embernek el kellene adnia, az a hazánk jövője.

Nővérénél tartott eredménytelen kutatás után hasonló céllal éppen a szeretője lakása felé tartottam, amikor annak apja sietve hozta már felém az üveget és előadta, hogy hallotta Haresa Gyula elfogatását és úgy gondolta, hogy a fonott üveget keresik, ezért hozza azt most el nekem. Amikor a tizedes az üveget hozzájuk elvitte, 4-5 liternyi bor volt benne, de azt azóta már megitták.

Haresa Gyulát elvittem a helyszínére, ahol aztán részletesen elmondotta és megmutatta a lopás elkövetésének módját. Előző este egy félórát tartózkodott a korezmában, ahol rajta kívül még többen is voltak. Sőt még a cselédleánynak is segített bort felhozni a pincéből, aki azonban a bűncselekmény elkövetésében nem volt részes.

Ezek után már a korezmárosné is „visszaemlékezett”, hogy egy katona mégis volt a lopás előtti estén a korezmájában és a cselédleány is beismerte, hogy ez a tizedes akkor este tényleg segített neki bort felhozni a pincéből. Volt tehát itt egy sértett, aki nem akar emlékezni, csak amikor már nem térhet ki előle és egy tanu, akit csak a tettes beismerése és részletes előadása kényszerít arra, hogy tényleg tanuskodjék. Furesa dolgok ezek, de majd megvilágítom őket, csak még azt említem meg, hogy a tizedest a bizonyítékok kellő összegyűjtése után átadtam az illetékes hatóságnak.

Miért nem akart emlékezni a korezmárosné arra, hogy a lopás estéjén voltak vendégek a korezmájában, sőt ezt határozottan eltitkolta? Mert, amint aztán utánajártam a dolognak, ugyanakkor egy a sorozás elől megszökött zsidó ismerőse is ott tartózkodott és hogy ez ki ne tudódjék, inkább letagadta, hogy csak egy ember is járt volna a kérdéses estén a korezmájában. Neki tehát volt mit takargatnia.

A cselédleány? Az meg a szolgálatadójától való félelmében nem merte megmondani, hogy egy katonával lent járt a pincében, aki segített ugyan neki bort felhozni, de ugyanakkor jól körül is nézhetett a pincében és a pezsgős palackok látása, — amint a következők mutatják, — nem a legjobb hatással volt rá. Ezt a cselédleány is átgondolta másnap, amikor a felöltött pincét látta, de jobbnak látta elhallgatni az egészet s hogy ellentmondásokba ne keveredjék, örömmel elfogadta a korezmárosné nagyon kapóra jött ajánlatát, hogy ne tegyenek senkiről sem említést aki a korezmában megfordult.

A lopás idejében szolgálatban állott vasúti portás maga is ivott a lopott borból, érdeke volt tehát, hogy hallgasson. Igaz, hogy akkor még nem ismerte annak lopott voltát, de amikor a lopásról értesült, azonnal rájött, hogy miből futotta a katonáknak a nagy dáridóra és restellte, hogy abból a borból ő is ivott, de meg büntetéstől is félt s így inkább esőkönyösen elhallgatta, amit mondani tudott volna.

Az a vasúti hivatalnok, aki egy másik tanú érdemleges előadása után is csak nagy-nehezen tudott visszaemlékezni az ablakot betört katonára, szabálytalanságot követett el, mert az eltört ablakról nem vett fel jegyzőkönyvet és így nem szívesen tárgyalt a katonákról. Örült neki, hogy talán bottal üthetem már a nyomukat.

Ludas volt tehát maga a sértett, ludas a cselédleánya és ludasok a vasutasok, egyszóval mindazok, akik ebben az ügyben nekem azonnal és kétségtelenül megadhatták volna a helyes nyomot. És ha történetesen Nagyecsedben minden második férfit nem Gyulának keresztelnek, nem tudom, hogyan bagoztam volna ki ezt a különben könnyebb fajta esetet.

Nem lehet tehát mindig készpénznek elfogadni még magának a sértettnek az előadását sem. És látjuk, hogy még olyan emberek is könnyen tévútra vezetnek a csendőrt, akiktől igazán elvárhatnánk, hogy támogatására szívesek legyenek. Ezzel nekünk számolnunk kell, hogy valamilyen módon pótolni tudjuk az elmaradt segítséget.

Ha a polgári kötelességnek szigorú szava töled munkát, erőt s fáradságot, talán életedet s a földi életnek minden örömeit, minden reményeit kívánja áldozatul: ne késlekedj, első és legszentebb legyen előtted a haza.

Deák.

SPORT

Csendőrségi országos mezei futóverseny Debrecenben. Ez évi országos mezei futóversenyét testületünk folyó hó 5-én 9 órai kezdettel Debrecenben tartotta meg. A verseny a m. kir. csendőrség felügyelőjének képviselőjében megjelent Ziegler Emil csendőrezredes, a versenyt rendező csendőr kerület parancsnoka Tirts Béla csendőrezredes, Ferjentsik Ottó altábornagy képviselőjében megjelent Perczel Olivér honvédezredes, vályi Nagy Frigyes honvédezredes, Holényi János honvédezredes ezredparancsnok, Bottka Géza honvédezredes, a nemzeti munkavédelem vezetője, Molnár József honvédezredes vámörkerületi parancsnokhelyettes, Schütz Ernő őrnagy, méntelepparancsnok, a debreceni csendőrkerület tisztikarának számos tagja, Hadházy

Szánthó Zsigmond székesfehérvári kerületbeli őrmester, aki a múlt évben „a legjobb sportoló csendőr” címet küzdötte ki magának. Láthatjuk, hogy méltán érte őt e kitüntetés.

Zsigmond főispán, Pákozdy Sándor alispán, Ghiezy Tihamér kerületi rendőrfőkapitány, Dr. Magoss György polgármester, a bírói kart képviselő Preiszberger Jenő táblabíró, Nábráczky Jenő vármegyei főjegyző, az egyetem tanári karát képviselő dr. Rugonfalvy Kiss István egyetemi r. ny. tanár, a M. A. Sz.-t képviselő Májerszky Béla, továbbá Debrecen előkelő társadalmából feltűnő nagy számmal megjelent közönség jelenlétében zajlott le.

A verseny 3 részre tagozódott: 1. A csendőrkerületek és az egyesített csendőriskolák egyéni és ötös csapatversenye; 2. Honvédség; 3. Levente-egyesületek egyéni versenye.

A futópálya hossza változatos terepen 4,5 km. volt, a Levente-egyesületek azonban csak 3 km.-es távon futottak. A szerencsésen és ügyesen választott pályán zavartalanul lefolyt izgalmas erőpróba majdnem minden mozzanatában gyönyörködhetett a közönség, amely már a kora reggeli órákban szokatlan nagy számban lepte el a nézőteret.

A verseny részletes eredményét a következőkben közöljük:

1. **Egyéni verseny:** Szánthó Zsigmond őrmester a székesfehérvári kerülettől. Mint a csendőrség 1925. évi mezei futóbajnoka oklevelet, bajnoki plakettet, ezenkívül tiszteletdíjat, a debreceni vegyesdandár parancsnokság által adományozott acél ébresztő zsebórát és aranyozott érmet.

2. Fekete József prb. csendőr a székesfehérvári kerülettől. Tiszteletdíjat, acél zsebórát és aranyozott érmet.

3. Krandfotter János prb. csendőr, a szombathelyi kerülettől. Tiszteletdíjat, nagy ezüstplakett és aranyozott érmet.

4. Plávenszky Ferenc főhadnagy a budapesti kerülettől. Tiszteletdíjat, aranyozott ébresztő órát és aranyozott érmet.

5. Pápai József tizedes, az egyesített csendőriskolától. Tiszteletdíjat, ezüst cigarettatárcát és aranyozott érmet.

6. Péceli István csendőr, debreceni kerület.

7. F. Kovács István csendőr, budapesti kerület.

8. Takács Sándor pr. csendőr, székesfehérvári kerület.

9. Dobos Miklós csendőr, debreceni kerület.

10. Egyházi Jenő pr. csendőr, szombathelyi kerület.

11. Tóth Pál őrzető, Ecsi.

12. Mildschütz Kálmán főhadnagy, debreceni kerület.

13. Saliga Pál csendőr, debreceni kerület.

14. Mészáros István csendőr, debreceni kerület.

15. Domokos Antal tizedes, Ecsi.

A 6–10-ig ezüstözött, 11–15-ig helyezettek bronz érmet nyertek.

A fentiekben kívül díjazásban részesültek még:

Puljer Fülöp százados, budapesti kerület, bronz érem, mint a senior tisztek győztese.

Dr. Gergely Sándor százados, szegedi kerület, mint a 3. junior tiszti, tiszteletdíj — ezüst plakett — és bronz érem.

Czékus Zoltán hadnagy, szegedi kerület, mint 4. junior tiszti, bronz érem.

Biró Kálmán főhadnagy, miskolci kerület, mint 5. junior tiszti, bronz érem.

A versenyen 55 versenyző — köztük 12 tiszti és 8 altiszti — indult. A célon az összes versenyzők áthaladtak.

A csapatversenyen a kerületek és az Ecsi. 5-ös csapattal — köztük 1 tiszti és 1 altiszti eredmény beszámításával — vettek részt. Eredmény a következő:

1. Debreceni kerület csapata 71 ponttal.
2. Székesfehérvári kerület csapata 94 ponttal.
3. Ecsi. csapata 100 ponttal.

Az 1. csapat 6., 9., 12., 13., 34., a 2. csapat 1., 2., 8., 31., 52., a 3. csapat 5., 11., 15., 18., 31. számú helyezést, illetve pontszámot ért el.

A győztes csapat tagjai: Mildschütz Kálmán főhadnagy, Péceli István csendőr, Dobos Miklós csendőr, Saliga Pál csendőr, Szabó János őrmester aranyozott érmet, a 2. csapat tagjai: Rada Károly g. főhadnagy, Szántó Zsigmond őrmester, Fekete József prb. csendőr, Takács Sándor prb. csendőr, Mikula József prb. csendőr ezüstözött érmet, a 3. csapat tagjai: Starill László főhadnagy, Pápai József tizedes, Tóth Pál őrzető, Domokos Antal tizedes, Landler Ádám őrmester bronz érmet nyertek. Az egyéni versenyben éremdíjazásban részesült versenyzők, miután mindenki csak egy érmet nyerhetett, külön díjazva nem lettek.

A mezei futás vándordíját, mint a csendőrség 1925. évi mezei futó bajnoksapata a debreceni kerület (nyiregyházi osztály) csapata nyerte el.

A honvédség versenyén 12 versenyző indult.

1. Gyulai Pál szakaszvezető, depr. tüzer oszt. Tiszteletdíjat, ébresztő óra és aranyozott érmet.

2. Alexa Mihály szakaszvezető, depr. vámörkerület, tiszteletdíjat, nagy kerekbronz plakett és aranyozott érmet.

3. Guttenhuber Imre tüzer, depr. tüz. oszt. aranyozott érmet nyert.

4. Szabó András szakaszvezető, depr. vámörker.

5. Veress Gábor honvéd, 11. gy. ezr.

6. Hüse István tüzer, depr. tüz. oszt.

7. Vágó József főhadnagy, 11. gy. ezr.

8. Hajdu József tüzer, depr. tüz. oszt.

9. Bogdányi János őrzető, 12. gy. ezr.

10. Magyar Lajos honvéd, 12. gy. ezr.

11. Morvai Károly honvéd, 11. gy. ezr.

12. Gergely József szakaszvezető, depr. vámörker.

A 4–7-ig helyezettek ezüstözött, 8–12-ig helyezettek bronz érmet nyertek. Ezenkívül Vágó József főhadnagy, mint a 11. gy. ezr. legjobb tiszti, Veress Gábor honvéd, mint legjobb legénységi futója tiszteletdíjazásban is részesült.

A Levente-egyesület versenyén 22 versenyző indult. Eredmény a következő:

1. Pravda Rudolf pék Máv. L. E. tiszteletdíjat (ébresztő órát) és aranyozott érmet.

2. Horváth László géplakatos Máv. L. E., tiszteletdíjat (nagy kerek bronz plakett) és aranyozott érmet.

3. ifj. Hrabéczi Sándor fogtechikus tiszteletdíjat (kis kerek bronz plakett) és ezüstözött érmet nyert.

4. Kulin Ignác timár. Máv. L. E.

5. Nemes János géplakatos. Máv. L. E.

6. Hadházi Sándor géplakatos. Máv. L. E.

7. Sándor Lajos asztalos. Iparos L. E.

8. Páve János kőműves. Máv. L. E.

9. Szekeres Ferenc elektrotechnikus. Máv. L. E.

10. Boglyos Géza géplakatos. Máv. L. E.

A 3–5-ig helyezettek ezüstözött, 6–10-ig helyezettek bronz érmet nyertek.

A verseny végeztével Gidófalvy Elemérné—csendőralezredes, csendőrkerületi parancsnokhelyettes neje, — Onagysága kiosztotta a győzteseknek a jól megérdemelt szép díjakat, majd az összes versenyzők a versennyel kapcsolatos és az Uránia mozgószínházban tartott élvezetes sport-előadáson vettek részt.

A sport-előadáson rekordközönség érdeklődése mellett a párisi olimpiáról és az 1923–1924. évi katonai bajnokságokról felvett filmek lettek bemutatva, melyek érdekes tárgya a megjelentek érdeklődését teljesen lebilincselte s a megjelentek egy élvezetes nappal gazdagabban, kellemes emlékezéssel gondolnak ma is a kiválóan rendezett és lezajlott versenyre és mozielőadásra.

Csendőrszereplés a bajai vívóversenyen. Baja város Turul Sport Egyesülete f. hó 19-én vívóversenyt rendezett, amelyen Lesniczky István csendőr 4 győzelemmel és egy vereséggel a második helyet érte el.

HIREK

Dieséreték. Az 1. számú csendőrkerület parancsnoka Barabás Márton, Kácsor József, Ilyés Ferenc 2. oszt., Szabo Mózes Karácsony S. Dénes, Jó Ferenc 3. oszt. tiszthelyetteseket hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységükért, alárrendeltjeik oktatása, nevelése és vezetése valamint önképzésükben tanúsított szorgalmukért, Vágó Gáspár, Bedő Gyula, Ábrahám István, Deák Sándor, Telek Miklós, Bajcsi Lajos törzsrőrmestereket hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységükért, előjáróik hathatós támogatása, fiatalabb bajtársaink igen jó befolyása, valamint önképzésükben tanúsított szorgalmukért, Csizi Henrik főtörzsrőrmestert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen odaadó, fiatalabb bajtársainak példát mutató, lekiismeretes és eredményes tevékenysége és önképzésében tanúsított szorgalmáért, Karácsonyi Dénes 2. oszt. tiszthelyettes mint az iskolához beosztott segédoktató a legénység kiképzése, oktatása és nevelése körül teljesített igen szorgalmas és eredményes tevékenységeért, Márton Ernő 2. oszt. tiszthelyettes az iskolához beosztott oktatói minőségében a próbacsendőrök kiképzése, oktatása és nevelése körül kifejtett igen eredményes tevékenységeért, továbbá az iskola irodai teendőinek nagy szorgalommal, lelkiismeretes és igen pontos teljesítéseért, Pintér János, Regdon Mátyás, Nagy István V. 2. oszt. tiszthelyetteseket hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységükért, valamint alárrendeltjeik oktatása, nevelése és irányításánál teljesített fáradhatatlan szorgalmukért; Horváth Kulcsár István 2. oszt. gazdasági tiszthelyettes gazdasági hivatali segéd munkái minőségben az irodai teendők végzésében fáradhatatlan szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal teljesített igen eredményes tevékenységeért, Gál András 3. oszt. tiszthelyettes az iskolához beosztott segédoktatói minőségben a legénység kiképzése, nevelése és oktatása körül kifejtett igen eredményes tevékenységeért, László Ignác, Kerekes Antal főtörzsrőrmestereket hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen szorgalmas, odaadó,

ujak, haszn
BIRÓ ÉS E

buzgó és eredményes tevékenységükért; *Hölter József, Mokos József* főtörzsörmsestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt, különösen az utóbbi időkben járőrzetűi minőségben a dorogi bányatelepi őrsön a rend helyreállítása és a közbiztonsági viszonyok megszilárdítása, valamint mindenkor példás magaviseletükért; *Szebeni Péter, Szentkirályi József, Horváth Sándor* IV. főtörzsörmsestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt, de különösen az utóbbi időkben a rend helyreállítása, a közbiztonság megszilárdítása körül kifejtett igen eredményes tevékenységükért, valamint mindenkor példás magatartásukért; *Németh Mihály* 2. oszt. tiszthelyettes hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, valamint alárendeltjeinek helyes befolyásolása, nevelése és irányítása által kifejtett igen eredményes tevékenységéért; *Góga György, Herczeg József, Szabó Sándor, Németh János és Jakabovics Mihály* főtörzsörmsestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített igen buzgó, szorgalmas, odaadó és eredményes tevékenységükért; *Kalmár János* 2. oszt. tiszthelyettes és patkolómestert a kiskunhalasi lovas alosztálynál patkolómestert és gyógykovács minőségben teljesített szolgálati ideje alatt a beteg lovak gyógyítása körül nagy szakértelemmel, odaadással teljesített igen eredményes tevékenységéért, a lovak gyógyításában tanúsított nagy szorgalmáért; *Farga András* 3. oszt. tiszthelyettes, mert mint pótlóidomító a pótlólovak idomítását hosszabb időn át nagy odaadással, szakértelemmel és sikerrel végezte s ezáltal a testület loállományának kiegészítése körül igen eredményes tevékenységet fejtett ki, *kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal látta el*; míg *Pura Tivadar* 3. oszt. tiszthelyettes, *Kerekes János* főtörzsörmsestert hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységükért, előjáróik hathatós támogatása, fiatalabb bajtársaik igen jó befolyásolásáért, *Bimbó István, Varsó Bálint, Horváth Ferenc* 3. oszt. tiszthelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálatban, valamint alárendeltjeik helyes befolyásolása, előjáróik hathatós támogatása által kifejtett igen eredményes tevékenységükért, *Moravetz Béla* 3. oszt. tiszthelyettes hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített igen buzgó, szorgalmas és eredményes tevékenységéért, *Pintér János* főtörzsörmsestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó, szorgalmas és eredményes tevékenységéért és önképzésben tanúsított szorgalmáért, *Rejő József* 1. oszt. tiszthelyettes hosszu csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat irányítása, alárendeltjei oktatása és nevelése, valamint közvetlen előjárónak odaadó támogatásáért, *Schweighardt Antal* 3. oszt. gazdasági tiszthelyettes, irodai segédmunkái minőségben teljesített igen lelkiismeretes, pontos és igen buzgó tevékenységéért, *Császár István, Gálos Antal* 2. oszt., *Szatmári István, Venig Sándor, Vajás János, Mészáros Lajos* 3. oszt. tiszthelyetteseket, *Hajdu János, Finta István, Bartók János, Trombitás Ferenc, Raposa József, Sebestyén Miklós, Solyom József, Király István, Udvar Mihály, Bozsonyik András, Bálint Zsigmond, Silló Lőrinc, Bede Lajos, Uliczki János, Sós János, Nagy János* II., *Hajdó Domokos, Mészáros Kálmán, Farkas Albert, Oszlár Ferenc, Kiss Albert* főtörzsörmsestereket hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt, különösen a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységükért, alárendeltjeik és fiatalabb bajtársaik igen jó befolyásolásáért, *Deák András* csendőrt iskolához beosztott segédoktatói minőségben a legénység kiképzése és nevelése körül tanúsított kiváló szorgalmáért és eredményes működéséért, *Bálint Mihály* 2. oszt. tiszthelyettes hosszu csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített eredményes tevékenységéért, valamint alárendeltjeinek igen helyes irányítása, céltudatos vezetése és neveléséért, *Barkóczy János* főtörzsörmsestert hosszu csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen eredményes tevékenységéért, bajtársaik mutatott igen jó példaadásáért, *Trencsik Károly, Mészáros*

Károly főtörzsörmsestereket, *Kitta Pál* őrmestert, *Horváth Dénes* csendőrt a csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó, szorgalmas és igen eredményes tevékenységükért, *Nyitrai István, Csernák János, Szórád János* csendőröket csendőriskolánál a próba-csendőrök katonai kiképzése körül teljesített igen buzgó, szorgalmas tevékenységükért s alárendeltjeik igen jó befolyásolásáért, *Vasi István, Veres Lajos, Pándi Ferenc* 2. oszt. tiszthelyetteseket és *Szöllősi Pongrácz* 3. oszt. tiszthelyetteset hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített igen buzgó, szorgalmas, odaadó és eredményes tevékenységükért, alárendeltjeiknek kiképzése és oktatása körül szerzett érdemeikért, *Bertalan Sándor, Mojzsis Mihály, Panlech Pál, Oswald Ferenc, Orbán Simon, Veres Imre, Dorotovics János* főtörzsörmsestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban teljesített igen buzgó, szorgalmas és eredményes tevékenységükért, *Filip József* őrmestert és *Ujvári István* csendőrt a közbiztonsági szolgálatban teljesített igen buzgó, szorgalmas, fáradhatatlan és eredményes tevékenységükért, *Antal Lajos, Salamon József, Domonkos Kálmán* főtörzsörmsestereket és *Palásti Imre* törzsörmsestert pótlóidomító minőségükben a lovak idomítása körül hosszabb időn át nagy odaadással, szakértelemmel és sikerrel teljesített s a testület loállományának kiegészítése terén elért eredményes tevékenységükért nyilvánosan megdicsérte.

A II. sz. csendőrkerület parancsnoka *Bakonyi István* 3. oszt. tiszthelyettes a veszprémi csendőriskola közétkeztetésének vezetése körül több, mint 2 éven át nehéz gazdasági viszonyok között kitartó szorgalommal, fáradhatatlan utána-járással és gondoskodással végzett tevékenységéért, amellyel az iskola nagy számú legénysége részére nyújtott bőséges és ízletes étkezés mellett is a közétkezés vagyonaát megsokszorozta s alapot teremtett a további eredményes gazdálkodásra, *kerületi parancsnoksági dicsérő okirattal látta el*, míg *Balogh György* csendőrnek azért, mert 1925. évi január hó 13-án Sárkeresztes községben egy kóborló veszett ebet saját kezdeményezéséből és testi épségének veszélyeztetésével leteríteni igyekezett s ezért azt gyalog és kerékpáron fáradhatatlanul üldözte, a szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

Fegyverhasználatok. *Kanczler Mihály* kenderesi őrsbeli csendőr folyó hó 12-én 21-22 óra között helyi szolgálatteljesítés közben arról értesült, hogy a husvéti szabadságát otthon töltő *Molnár Ferenc* I. honvéd huszárezredbeli huszár az utcákon garázdálkodik és kardjával egy polgári egyént megvágott. *Kanczler* csendőr nyomban a huszár keresésére indult, kit a Kozák-féle vendéglőben a vendégek között kötekedve és garázdálkodva talált; kihívatta az utcára és kijelentette az elfogását. A huszár azonban kardot rántva rárohant a csendőrré, aki löfegyverhasználatlaltal háritotta el a támadást. A huszárt súlyos sérüléssel, első segélynyújtás után, beszállították a szolnoki kórházba. A csendőr nem sérült meg. A kivizsgálás folyik.

Sárközy József bakonyjaki őrsbeli csendőrt folyó hó 13-án 1/2 23 órakor, — helyi szolgálat teljesítése közben — az utcán *Földi Péter* és több bakonyjaki legény kődobásokkal megtámadta. A csendőr eredménytelen löfegyverhasználatára a támadók szétszaladtak. A kivizsgálás folyik.

Kovács Bálint csendőrt Nagydobos községben f. hó 20-án 22 óra tájban *Juhász Sándor* nagydobosi lakos megtámadta s egy bottal orozva két ízben megütötte. A csendőr kardját használta, támadóján 8 nap alatt gyógyuló sérülést okozott. Az ügy kivizsgálás alatt áll.

Elöléptek: őrmesterré: a II. számú csendőrkerületben: *Visontai József, Kiss István, Pernyész István, Benkő Lőrinc, Springenszeisz Pál*; a III. számú csendőrkerületben: *Kovács Elek, Tóth Antal, Piliczár Sándor, Rózsa György, Balog Ferenc*; az V. számú csendőrkerületben: *Mari András, Kenéz Zsigmond, Vigi István*; a VI. számú csendőrkerületben: *Veres István* csendőrök.

IRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.

Házasságot kötöttek: az V. számú csendőrkörletben: Palásti Imre 3. oszt. tisztihelyettes Borbély Zsófiával Kiskunhalason; Mihalecz János Ferenc főtörzsőrmester Kiss Zsuzsannával Szarvason; a VI. számú csendőrkörletben: Laki Pál 3. oszt. tisztihelyettes Szigeti Erzsébettel Nagylónyan, Kendi Benjamin őrmester Mészáros Eszterrel Nádudvaron, Józsa Mihály főtörzsőrmester G. Fekete Juliannával Gyomán és Bakos Zsigmond őrmester Juhász Juliannával Mátészalkán.

Halálozás. Kiss Mihály IV. kerületbeli főtörzsőrmester április 14-én Budapesten a 3. számú honvédkórházban gyomorbetegségben elhalt. Kiss főtörzsőrmester, ki legutóbb a dunaföldvári őrsön teljesített szolgálatot, régi érdemes bajtársunk volt, testületünkben immár huszadik évét szolgálta. Neje és két kiskorú árvája gyászolja.

Czucz Mór nyugállományú 2. oszt. tisztihelyettes Hatvanban, hol a forradalmak után szolgálatot teljesített, szívgyengeségben meghalt. A megboldogultban a csendőrség egyik régi érdemes tagját veszítette el. Harminc évét meghaladó tényleges szolgálata alatt a volt kassai csendőrkörlet sátoraljnyelvi, máramarosszigeti és legutóbb beregszászi századnyainál szolgált, legutóbb hosszú ideig a hátmegi és olaszliszkai őrsök parancsnoka volt. Felesége, Szépi Jolán gyászolja. Bajtársainak részvételével Hatvanban temették el.

Balogh Ferenc vámosgyörki őrsbeli csendőr április 13-án Kistokajon tüdővészben meghalt. Szép reményre jogosított fiatal bajtársunk sírjára az egri osztályparancsnokság nevében Zékány Zoltán főhadnagy helyezett koszorút.

Varga Károly veszprémi osztálybeli főtörzsőrmester április 13-án a székesfehérvári honvédkórházban gyomorfekélyben meghalt. Előjáróinak és bajtársainak részvételével Székesfehérvárott temették el.

Öngyilkosságok. Jankó Endre kálasi őrsbeli csendőr folyó hó 13-án őrsparancsnokától nyert 16 órai eltávozásról 21 órai késedelemmel vonult be, amiért őrsparancsnoka kihallgatáson felelősségre vonta. A kihallgatás után Jankó csendőr bement a legénységi szobába és karabélyával öngyilkossági kísérletet követett el. Átlötte zubbonya jobboldali zsebét, ujját és inge ujját, ő maga azonban sértetlen maradt. Késedelmes bevonulásának következményeiből való félelmében akart megválni az élettől. Ügye kivizsgálás alatt áll. — **Kerék Zoltán** ráckevei őrsbeli csendőr f. hó 5-én 7 óra 15 perckor a legénységi szobában ittas állapotban föbe lőtte magát karabélyával és azonnal meghalt. A kivizsgálás megtörtént.

Szökés. Molnár Jenő csendőr folyó hó 12-én 7 órakor a kapuvári őrsről jelentkezés nélkül eltávozott és azóta nem tért vissza. Megállapítást nyert, hogy osztrák megszállott területre, Nezsiderbe és onnan Pomogyba ment, ahol az osztrák csendőröknel jelentkezett. Kardját az osztrák csendőrök elvették, őt pedig szabadon bocsátották. Szégyenletes tettének okait nem ismerjük. A kivizsgálás folyik.

Ernst Engelbrecht Budapesten. A berlini bűnügyi rendőrség parancsnoka, Ernst Engelbrecht, az ismert szakíró, kinek lapunkban is több érdekes cikke jelent meg, kelet-európai tanulmányútján április 17-én nejével együtt Budapestre érkezett. Ittartózkodása alatt Pinczés Zoltán százados és dr. Schreiber Dániel rendőrkapitány kalauzálása mellett részletesen tanulmányozta az államrendőrség működését és intézményeit, és megtekintette Budapest nevezetességeit. Különösen meglepte az államrendőrség kiváló szervezetsége és kifogástalan működése, mert — mint mondotta — az idejövetele előtt rólunk nyert egyoldalú információk teljesen hamis képét adták hazánkban és fővárosunknak. Most, hogy az ellenkezőről meggyőződött, igaz, őszinte barátunkként távozott tőlünk. Április 21-én tanulmányútjának folytatása végett Belgrádon és Szófián át Konstantinápolyba utazott.

Megkerült Görgei tábornok távesőve. A M. kir. Hadtörténelmi Múzeum a napokban egy kiváló történelmi ereklyével gyarapodott. A szabadságharc fővezérének Görgei Arthur tábornoknak, 1848/49-ben használt eredeti távesőve — mely eddig külföldön lappangott, — vétel útján a múzeumba került, ahol május hó végétől látható lesz. A nagybecsű ereklye megszerzését gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter áldozatkészsége és Dr. Friedmann Ignác ügyvéd önzetlen fáradozása tette lehetővé.

Rendezik a szombathelyi csendőrlaktanya környékét. Lapunk folyó évi 2. száma fényképeket közöl a szombathelyi csendőrlaktanya két monumentális épületéről. Kietlen, rideg pusztaság volt a laktanya elfoglalásakor az azt övező csendőrségi terület, éles ellentétként az épületek külsejével

és belső berendezésével. Az azóta eltelt idő rövidsége ellenére is úgyszólván minden anyagi támogatást nélkülözve, láthatatlan gondos kezek — leküzdve a nehézségeket — a laktanya külső keretének széppé tételén fáradoznak. Így a város személtlerakódó helyeként szolgált rögs terület, látrasztó simítás után konyhakertekké változott át, a laktanyához gyalog- és kocsitűt nyitattott, s úgy ezek mentén, mint az épületek körül is nagyobb arányú fásítások történtek. Jelenleg egy tennispálya létesítésének munkálatai folynak, míg a tisztihelyettesek, altisztek és csendőrök számára az iskolaépület egyik termében kaszinóhelyiség nyílt meg, melyet meleg szavak kíséretében a feltámadás napján — nagyszombaton — adott át rendeltetésének Schill Ferenc ezredes, csendőrkörletti parancsnok. Minden jel arra vall, hogy a szombathelyi csendőrlaktanya rövidesen meleg otthona lesz az ottani bajtársainknak. Mi pedig örömmel vesszük ezt a hírt és bizunk benne, hogy rövidesen be fog ez az öröndetes állapot következni a ma még gyöngébb elhelyezési állomásokon is.

Vályi Nagy Géza sikere. Vályi Nagy Gézát, lapunk munkatársát, a „Petőfi Társaság“ által nyolc ízben megkoszorozott ismert költőt újabb kitüntetés érte. Ezúttal a „Luther Naptár“ ezévi költeménypályázatának mindkét nagydíját nyerte el.

A Csendőrségi Zsebkönyv külön rendelőihez. Azok, akik a Csendőrségi Zsebkönyvet akár a szerkesztőségünknél, akár a Palladnál közvetlenül rendelték meg, példányuk kiküldését kérik illetékes gazdasági hivataluktól, mert a gazdasági hivataloknak e célból az általuk megrendelt könyveken felül megfelelő számú példányt küldtünk.

Előfizetési felhívás. Dálnoki Kovács Gyula ny. á. vk. sz. őrnagy és Horváth Győző vk. sz. százados „Harcászati feladatok“ cím alatt egy művet állítottak össze, mely egy gyalog- és egy lovashadosztály többnapos összefüggő harcát egészen a döntésig tárgyalja, számos ezredesport- és osztályfeladat megbeszélésére alkalmas részlettel.

Kellő érdeklődés esetén a mű folytatásaként a kisebb kötelekek harctevékenysége, a tüzéség és más fegyvernemek alkalmazásának részletei és a szolgálati ágak tevékenysége további füzetekben ki fognak dolgoztatni.

A könyv számos vázlatlalt, legfeljebb 6 ív terjedelemben előreláthatólag május hó második felében fog megjelenni és ára 50.000 korona lesz.

A megrendeléseket lehetőleg sürgősen a társszerzők címére (H. M. VI.—6. osztályban, Budapest, I., Vár, Színház-utca 7. I. em. 82.) kell beküldeni azért, hogy a szerzők a példányszám tekintetében tájékozva legyenek.

XIV. Magyar királyi Osztálysorsjáték

66.000 sorsjegy

28.000 nyeremény

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

3.000.000.000

(három milliárd) korona

1 jutalom á K	kétmilliárd	2 nyeremény á K	60 millió
1 nyeremény á K	egymilliárd	1 nyeremény á K	50 millió
1 nyeremény á K	500 millió	1 nyeremény á K	40 millió
1 nyeremény á K	400 millió	7 nyeremény á K	30 millió
1 nyeremény á K	300 millió	13 nyeremény á K	20 millió
1 nyeremény á K	200 millió	4 nyeremény á K	15 millió
2 nyeremény á K	100 millió	29 nyeremény á K	10 millió
1 nyeremény á K	90 millió	5 nyeremény á K	8 millió
1 nyeremény á K	80 millió	65 nyeremény á K	5 millió
3 nyeremény á K	70 millió	2200 nyeremény á K	4-1 millió

és még számos kisebb nyeremény

Összesen 27 milliárd és 5 millió korona

Az I. oszt. sorsjegyek hivatalos árai:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
120 ezer	60 ezer	30 ezer	15 ezer

Huzás május 13. és 15-én.

Sorsjegyek kaphatók az elárusítóknál.

DÁNIE
MAGYAR
BUDAPEST,
Ajánlja az ő
konyhakerti
E lapra hívatkozik

Azoknak, akik az előfizetési díjat a könyv megjelenéséig beküldik, a könyv portómentesen lesz küldve, a további megrendeléseknél az utánvét költségei a könyv árát kb. 10.000 koronával drágítják.

A tökéletes magyar irodalom. A hanyatló magyar irodalom új lendületet vett, máóta megindult a legtökéletesebb szépirodalmi lapunk, A Nemzet. Irodalmi életünk kiválóságai sorakoztak A Nemzet zászlója alá, hogy legszebb írásaikkal segítsék győzelemre azt a szellemi harcot, melynek célja egyrészt a magyar szellemi életet új lendületre serkenteni, másrészt a külföld előtt bizonyosságot tenni a magyar geniusz értékeiről, irodalmi és művészi életünk tökéletességéről. A Nemzet második évfolyamának minden száma irodalmi szenzációt jelentett, a most megjelent husvéti száma pedig az előbbieket is messze felülmulta s olyan meglepetést hozott, amire eddig példa nem volt irodalmunkban. A Nemzet husvéti számában Rákosi Jenő, Herczeg Ferenc, Gárdonyi Géza, Pintér Jenő stb. egy-egy legszebb írásán kívül az izmos, fiatal magyar tehetségek sorakoztak fel. Nyári Andor, Vályi Nagy Géza, Komáromi János, Bodor Aladár, Boross Sándor, Zoltán Vilmos stb., stb. novellái, versei teszik élvezetessé, változatossá a Nemzetet.

Kérelmek. Csereáthelyezést óhajtanak: Nagy István és Halavács János kisvárdai őrsbeli (nyiregyházaai osztály) csendőrök a miskolci kerület területére, Sikora Mihály istenmezejei őrsbeli (egri osztály) csendőr a debreceni kerület területére, Makrai István csendőr (rétsági őrs, Nógrádm.) a szombathelyi kerület területére, Ludányi Lajos csendőr (rétsági őrs, Nógrádm.) a balassagyarmati osztály területére, Sára János csendőr (rétsági őrs, Nógrádm.) a szolnoki osztály területére, Tóth István V. csendőr (szekszárdi csendőrkisrész) a kecskeméti osztály területére, Bányai Imre szatmári őrsbeli (debreceni oszt.) csendőr a berettyóújfalusi oszt. területére, Csató József bátori őrsbeli (egri osztály) csendőr a szolnoki oszt. területére. Nevezettek kérik áthelyezést óhajtó bajtársaikat, hogy címüket velük közöljék. — Mihályfalvy István (Bánfalva, u.p. Bánhorvát, Borsodm.) megvételre keresi az általa írott következő könyveket: Csendőrségi Lexikon (I. és II. kiadás), Tolvajfurfang, Egy csendőr naplója, továbbá a Csendőrségi Könyvtár megjelent összes példányait. — Juhos László ny. áll. 2. oszt. csendőrtiszt helyettes mezőherényi (Békésm.) lakos kéri Bodó Boldizsár, Kiss Boldizsár volt 2. osztályú őrmestereket, Részeg Antal, Babos István és Berkó Pál volt alőrmestereket, hogy címüket, továbbá annak a csapatbeli főhadnagynak a címét, aki 1918 novemberében a zámi csendőrlaktanyát szorongatott helyzetéből 25 vasutassal eredményes fegyverhasználat segítségével kimentette, végül az akkori zámi csendőrsparancsnok nevét és pontos címét vele ez ügyben való fontos levélváltások oeljából sürgősen közöljék. — Tóth Károly (Báránud Ujtelep, Biharh.) keresi Pálfi Imre nevű sógorát, aki 1917–18. években Lőcsén törzsrőrmesterként szolgált. Kéri mindazokat, akik sógora hollétét ismerik, hogy ezt vele tudassák.

Olvasóink figyelmébe! Többek érdeklődésére közöljük, hogy a Csendőrségi Lapokban aktuális eseményekről szívesen közlünk fényképfelvételeket. Elsősorban természetesen csendőrségi vonatkozású felvételeket kérünk, (ünnepélyek, sportversenyek, nyomozásokkal kapcsolatos helyszíni felvételek stb., stb.) de közlünk más olyan aktuális képeket is, amelyek olvasóinkat érdeklik. Csak tiszta, éles felvételeket tudunk felhasználni. A közölt felvételek költségét a beküldőnek megtérítjük. Különösen levelezőinket kérjük ilyen felvételek beküldésére.

DÁNIEL GYULA

MAGKERESKEDŐ

BUDAPEST, BAROSS-TÉR 22.

Ajánlja az összes mezőgazdasági, konyhakerti és virágmagvakat.

E lapra hivatkozók 5% engedményben részesülnek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Főtörzsrőrmester, Szigetvár. A honvédség altiszti létszámát az entente korlátozta, átlépése esetén tehát nem tarthatná meg a csendőrségnél elért rendfokozatát. Hogy azután a honvédségnél mikor kaphatná meg a jelenlegi rendfokozatát, azt nem tudhatjuk, mert ez főleg használhatóságától, továbbá a honvédségi előléptetési lehetőségektől függ.

F. S. Kötelezője 1926. évi november hó 30-án jár le.

T. T. Békés. Folyó évi 7. számunkban F. T.-nek küldött üzenetünk Önnek szolt.

Kiváncsi. 1. Az 5401/eln. 10. 1922. számú körrendelet a csendőrségnél azért nem nyert alkalmazást, mert nálunk a tiszthelyettesek száma sokkal nagyobb, mint a honvédségnél és az előléptetésnél nem a szolgálati évek száma, hanem a rendszeresített szolgálati állás mérvadó. **2.** Nézetünk szerint — miután csak kihágásról van szó — nem kell őrizetbe venni, elég, ha az illetőt feljelentik.

F. P. csendőr, Báránud. Miután Önnek a csendőrséghez való belépése alkalmával 8 hó 27 nap katonai szolgálata, 12 hó 2 nap hadifogságban töltött ideje és 2 év, 2 hó 14 nap u. n. pótesendőri szolgálata, összesen tehát 3 évnél több beszámítható szolgálati ideje volt, kötelezője 1925. május 31-én jár le, feltéve természetesen azt, hogy előző katonai szolgálatait és hadifogságát igazolni tudja és hogy rendes próbacsendőri szolgálata tényleg 1922 június 1-el kezdődött. Pótlólag beérkezett kérdésére azt tanácsoljuk, hogy hadifogságának igazolására szerezzen be 3 tanutól nyilatkozatot és kérje azok felterjesztését kerületi parancsnokságához. Hogy azután ezt igazolásul elfogadják-e, az már a kerületi parancsnokságtól függ.

N. J. tiszthelyettes. Neje forduljon keresettel a járásbíró-sághoz és kérje a valorizálást.

1895. Csendőr rendfokozatú segédoktatót a próbacsendőrök részéről „csendőőr úr” megszólítás illeti meg.

B. J. csendőr Aszód. A fiatal bajtársak lenézése csak üresséjü és durvalelkű emberek sajátja. Azt, hogy valaki jó csendőr-e, vagy nem, csakis az illető egyéni értéke, nem pedig a szolgálati évek száma dönti el. A próbacsendőr, aki szolgálatát becsülettel teljesíti, éppen olyan hasznos tagja a testületnek, mint az „öreg” csendőr, azért semmiféle gúnynevet el ne tűrjön, hanem a gúnyolódó ellen menjen azonnal panaszra, biztosítjuk róla, hogy elégtételt kap.

V. A. csendőr, Nyirbogdány. 1. Pihenőhelyet, ha az ott biztosítva nincs, nem lehet követelni, de legtöbb helyen erre nincs is szükség, mert szíveségből is adnak pihenő helyet. 2. Május 1-én kezdődik Kiskunhalason a lovas tanfolyam, abba a jelentkezők közül 50 főt vezényelnek. Előreláthatólag lesz folytatásgosan több tanfolyam is.

K. A. csendőr, Gyula. Tényleges szolgálatot teljesítő tüzérszázados Budapesten. II., Szász Károly-utca 2. III. emeleten van a lakása.

K. I. csendőr, Moesa. Ilyen formában csereáthelyezést nem kérhet, kérelmét tehát nem is közöltük. Ha lovas csendőr akar lenni, kérje lovasítását.

Sz. K. 2. o. tiszthelyettes, Devecser. Csak teljes címmel és névvel ellátott levelekre válaszolunk.

S. Gy. próbacsendőr, Zemplénagárd. Egy évi próbaszolgálat után megilleti a csendőri illeték. Ügyének rendezését kérje osztályparancsnokságától.

Ceglédi érdeklődő. Nyugdíjelőleget csak rangosztályba sorolt havidíjasok (tiszték) kaphatnak. Ezzel szemben legénységi állományúak jogosultak arra, hogy nyugdíjuknak egy összegben való megváltását kérjék a Belügyminiszter úrtól. Erre nézve különben részletes felvilágosítást kap a f. évi Csendőrségi Zsebkönyv 316. és 317. lapjain.

B. L. csendőr, Szin. Ha 2 éven belül jött vissza a testület tényleges állományába, előléptetés szempontjából előző szolgálati ideje teljes egészében beszámít. Ez vonatkozik a nőülési kérvény benyújtására is. Levelében talált 2000 K bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Etelköz M. M. A „B. L. esendőr. Szin“-nek küldött üzenetünk Önnek is szól.

1881. Őrsparancsnokképző tanfolyamról a szükség szerint fognak intézkedések történni. Az állomáshelyről és a megkezdés idejéről annak idején szolgálati úton értesülni fog.

Irodaszolgák. Kinevezési ügyének elintézése a pénzügy-minisztériumban folyamatban van. Bizhatik benne, hogy kinevezik.

Sz. M. esendőr, esendőriskola Szolnok. A Szolg. Szab. I. Rész 606. pontja értelmében a katonai örök tiszteletadással tartoznak a csendőrség mindazon egyénei előtt, akik altiszti kitüntetést viselnek. Az 1882. évi 6. sz. R. K.-ben 1446/eln. szám alatt közölt H. M. rendelet kimondja, hogy a csendőr altiszti rendfokozattal bírván, minden tekintetben az altiszteket megillető elbánásra van igénye. Ez a rendelet pedig a mai napig sem lett hatálytalanítva, vagy pedig módosítva, sőt az 1919. évi 80. sz. R. K.-ben közzétett 21170/eln. 39. sz. körrendelet is kimondja, hogy a m. kir. csendőrségnél három állománycsoport van, nevezetesen: I. Rangosztályba nem sorolt havidíjasok (1. 2. 3. oszt. tiszthelyettes, gazdasági is), II. Továbbszolgáló altisztek (főtörzsőrmester, törzsőrmester, őrmester), III. Altisztek (csendőr, próba-csendőr) állománycsoportja. Önt tehát a katonai ör részéről előre illeti meg a tiszteletadás.

99. Tusaborító. Mezőrend. törv. 1894. XII. t.-c. 93. §. a) pontja szerint minősülő kihágás.

Öreg zsandár. 1. Igen. 2. Régebben szokásban volt — tekintettel a lovasoknak juttatott nagyobb tömegre — de előírva tükörkoriban sem volt sehol és ma sincsen. Tulajdonképpen az istállókötőfék nincs is rendszerezve, de ha megindokolva illetékes gazdasági hivatalától kéri az őrsparancsnokság, a kinevezési terhére való beszerzést valószínűleg engedélyezni fogják. 3. Ez nem házközösség! L. Büntetőjog Tára XXII. 138.

K. J. esendőr, Battonya. 1. Olvassa el a Szolg. Szab. I. Rész 89. §. 682. és 683. pontjait, amelyek kérdése felől kimerítően tájékoztatják. 2. Olvassa el lapunk múlt évi 3. számában „1899“-nek küldött üzenetünket. 4. Olvassa el lapunk múlt évi 8. számában „Kisbugaci“-nak küldött üzenetünket. 5. Ügye felterjesztését kérje kihallgatáson.

Cz. Gy. T.-lők. Tekintve, hogy a csendőr szolgálatmentes idejében való kijárása korlátozva nincs, szabadidejében, ha azt a szolgálati viszonyok egyébként nem gátolják, a laktanyából kimehet. Ilyenkor az őrsparancsnoknál jelentkezik.

Apáca. Nem kell bevéárania a teljes 40 évet; ha már 39 év, 6 hó és 1 nap beszámítható szolgálati ideje van, kérheti 100%-os javadalmazás melletti nyugdíjazását.

Karácsonyi. Olvassa el lapunk f. évi 6. számában Bánát-nak küldött üzenetünket; bármennyire szeretnők is, mást Önnek sem mondhatunk. Lehet, hogy nem volna kellemetlensége, de éppen úgy lehetséges ennek az ellenkezője is, mert a legtökéletesebben rendezett okmányok sem akadályozhatják meg, hogy rosszindulattal jogcímeket ne találhassanak a zaklatásokra. Legyen még egy kis kitartással, ennek a nehéz helyzetnek előbb-utóbb meg kell szünnie.

Hunyady, Zádorfalva. 1. A lapot megküldöttük. 2. Hasonló nevű őrnagy teljesít tényleges szolgálatot a miskolci vámőr kerületi parancsnokságnál, aki ugyan nem volt 32. h. gy. e.-beli, de illet nem is találtunk. Ha a miskolci vámőr őrnagy nem volna azonos azzal az úrral, akit keres, forduljon kérésével az Északpest vármegyei alispáni hivatalhoz.

„Nyugdíjas csendőrök“. Az „Országos tisztviselői betegsegélyző alap“ javára illetékeiből levonásokat nem eszközölhetnek. Ez még 1923. év végén megszűnt és a népjóléti miniszter úr intézkedett, hogy az addig is ezen a címen levont összegek visszatéríttessenek. Egyébként a nyugdíjasok beteg-ellátása tekintetében tárgyalások vannak folyamatban.

200. 1. Olvassa el „1881“-nek küldött üzenetünket. 2. Esőköpönyegekkel lesznek ellátva, de ezeket is csak később fogják megkapni, ha erre költségfedezet rendelkezésre fog állani. 3. Erről a kérdéssel még nem időszerű nyilatkoznunk. 4. Szármyparancsnok Nagyatádon.

H. I. esendőr. Kisnyir. Kötelezője 1926. évi március hó 31-én jár le.

Érdeklődő altiszt (H. I., Aliga). 1. Annak elbírálása, hogy araja a megkívánt anyagi feltételeknek megfelel-e, kerületi parancsnokságának hatáskörébe tartozik. Ha Önnek 8 hold szántóföldje van, a nősülési kérvény elbírálásánál ezt véleményünk szerint számításba fogják venni. Mindenesetre adja be kérvényét és ha a dolog úgy áll, amint nekünk megírta és egyéb akadályozó körülmény nincs, reméljük, hogy engedélyezni fogják a házasságot. 2. Az államrendőrséghez most nincs felvétel. Ha majd erre sor kerülhet, azt annak idején az államrendőrség közhírré fogja tenni. A közel jövőben azonban erre nincsen kilátás. Egyébként a csendőrségtől államrendőrségi szolgálatba átlépők nyugdíjigényébe a csendőrségnél eltöltött idő is beszámít.

2119. szám. 1. A foglalkozás megkezdésekor. 2. A napi-rend irányadó. 3. Szolgálat után pihenő nem illetékes, mert a szolgálati órákban a pihenő már benne van. Bevonulás után az őrsparancsnok belátása szerint felmentheti a foglalkozás alól, hogy a tisztoztatásra idejük legyen.

A. th., Mezőkovácsháza. Az Eppler D. cég valószínűleg csak a nyereségkötvények elárúsításával foglalkozott, de kötvényeket értesülésünk szerint nem bocsájthatott ki, mert erre csak nagyobb bankházak jogosultak. Nézz meg jobban a kezében levő nyereségkötvényen a kibocsájtó bankot és annál érdeklődjék, ki van-e már sorsolva. De ha mégis Eppler D. bankház szerepelne kibocsájtóként, írja meg nekünk s akkor ebben az irányban újra utánanézünk a dolognak.

Öreg esendőr. Nem lehet.

Tiszaörs. A budapesti városparancsnoksághoz ilyen irányú bejelentés még nem érkezett be, de egyébként is valószínű, hogy az összejövetelt Keckeméten tartják meg; így azután Budapesten nem sikerült bővebb felvilágosításokat szerezni. Érdeklődjék esetleg a keckeméti állomásparancsnokságnál.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok

Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek

Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozáskor megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzékem.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!